

Årsberetning 2007

Randers Kommune

Indhold

Forord	3
Sammenfatning af regnskabsresultat	5
Udvalgsformændenes beretninger	7
Regnskab 2007	19
Hvor blev pengene brugt i 2007?	19
Hvor kom pengene fra i 2007?	19
Generelle bemærkninger til regnskab 2007	20
Randers Kommune og aftalen om kommunernes økonomi for 2007 ...	20
Resultat af det finansielle område	21
Resultatopgørelsen – omkostningsregnskabet 2007	22
Udviklingen i kassebeholdningen	22
Gæld og finansiell egenkapital	23
Regnskabsforklaringer	24
Regnskabsprincipper	30
Regnskabsopgørelse	32
Resultatopgørelse	33
Balance	34
Pengestrømsanalyse	35
Noter	36
Ledelsens påtegning	46

Forord

Af Henning Jensen Nyhus

Hermed præsenteres Randers Kommunes regnskab for 2007. Regnskabet består af en årsberetning samt en bilagsdel.

Hensigten med årsberetningen er at give læseren et overblik over kommunens aktiviteter. Der gøres status for den økonomiske situation og det samlede økonomiske resultat. Du kan se alle hovedtallene for kommunens regnskab her i årsberetningen.

Der er tale om det første regnskab for den nye Randers Kommune. Regnskabet giver derfor et billede af, hvordan den nye kommune økonomisk set er kommet fra start, men som følge af kommunesammenlægningen er det ikke muligt at sammenligne dette års regnskab med tidligere år.

Vellykket sammenlægning

Set fra borgmesterkontoret i Randers Kommune blev 2007 året, hvor sammenlægningen af tre hele og tre halve kommuner blev realiseret. Fra 1. januar var det alvor. Den nye kommune skulle fungere og servicere borgerne samtidig med at en lang række medarbejdere skulle vænne sig til nye rammer og opgaver. Det var en kæmpe udfordring, - men det lykkedes. Fra første dag kunne Randers Kommune levere sikker drift og service til borgerne, konstaterer borgmester Henning Jensen Nyhus.

Vision 2016

Et af årets større projekter har været udarbejdelsen af "Vision 2016". Et visionskatalog, der skal udgøre pejlemærkerne for udviklingen i Randers Kommune de næste knap ti år. "Vision 2016" beskæftiger sig med alle kommunens virksomhedsområder og er blevet til i et samarbejde mellem borgere, interesseorganisationer, kommunale medarbejdere og politikere. Den brede inddragelse af aktører i tilblivelsen af visionskataloget giver et bredere og større ejerskab til visionerne, vurderer borgmesteren.

Dermed bliver realiseringen af visionskataloget alt andet lige lettere.

Mange politikker

"Vision 2016" blev vedtaget enstemmigt i byrådet på det sidste møde inden sommerferien. Efterfølgende har byrådet, i den sidste halvdel af 2007, vedtaget en række politikker, der bygger videre på visionskataloget.

"Nu får vi konkretiseret de flotte ord og hensigter fra visionspapiret," siger Henning Jensen Nyhus, der er godt tilfreds med, at der allerede er vedtaget en række politikker på forskellige områder. Det drejer sig om politikker for landdistriktsudvikling, arbejdsmarked, handicap og sundhed samt en fritids- og idrætspolitik. Alle disse politikker er vedtaget i enighed i byrådsalen.

Enighed om budgettet

Byrådet har i 2007 vedtaget en række tiltag – herunder budgettet for 2008 – i enighed.

"Det er absolut tilfredsstillende at vi – trods politiske forskelle – kan skabe enighed om de mest væsentlige ting i Randers Kommune. Det vidner om ansvarlighed blandt alle medlemmer af byrådet, og lægger grunden til en positiv og stabil udvikling i kommunen" konstaterer borgmesteren.

Som en del af budgettet for 2008 blev der afsat en investeringspulje på 126,5 mio. kr. Puljen blev efterfølgende forøget med 12 mio. kr. som Randers Kommune modtog i ekstraordinært tilskud fra staten. De fleste af disse midler er også disponeret i enighed.

Trafiksanering af Mariagervej, idrætsinvesteringer, sikre skoleveje, "sorte pletter", cykelstier, bypark, indeklime i Kulturhuset mv.

Endvidere har byrådet afsat 200 mio. kr. til opkøb af jord over de næste fire år. Dette sker bl.a. som følge af et ekstraordinært stort salg af erhvervsjord i 2007.

Infrastrukturen

En fortsat udvikling af infrastrukturen i Randers Kommune er en afgørende forudsætning for at fastholde den positive udvikling i Østjylland. I Randers Kommune er der især to projekter, der trænger sig på. Det drejer sig om det nordlige hængsel, en strækning umiddelbart syd for Randers by, der skal binde Djursland op på motorvej E45, samt en ny fast forbindelse over Randers Fjord. Fjordforbindelsen tænkes sammen med en ringvej øst om Randers, der vil kunne aflaste byen – og ikke mindst den stærkt trafikerede Randersbro – for megen trafik. Det nordlige hængsel var tidligere på Århus Amts anlægsbudget, men blev udskudt i flere omgange senest på grund af kommunalreformen.

”Vi har god kontakt til de østjyske folketingsmedlemmer i denne sag,” siger Henning Jensen Nyhuus og fortsætter: ”Derfor har vi en begrundet forventning om, at disse nødvendige projekter bliver sat i gang inden for en overskuelig tidshorisont,” vurderer borgmesteren. Henning Jensen Nyhuus har, sammen med andre østjyske borgmesterkolleger, været på besøg hos både transportministeren samt trafikudvalget i begyndelsen af 2008 for at understrege vigtigheden af disse trafikale projekter.

Det ventes at Folketinget i løbet af efteråret 2008 vil vedtage en trafikinvesteringsplan, der gerne skulle omfatte de østjyske ønsker til forbedring af infrastrukturen.

Trafiksanerung ved Mariagervej

Regnskabsresultat for 2007

Det er klart, at en så stor organisatorisk ændring som sammenlægningen til den ny Randers Kommune har været, giver en vis spænding om, hvordan det første års regnskab kommer til at se ud.

Har overblikket over udgifter og indtægter været godt nok? Har vi ved budgetlægningen kunnet forudse konsekvenserne af den serviceharmonisering, som vi startede den 1. januar 2007, og hvordan gik det med overtagelse af de tidligere amtsinstitutioner og de nye kommunale opgaver omkring sundhed?

Starten for den nye Randers Kommune var ikke let. Som følge af opgaveomlægning samt omlægningen af udlignings- og bloktilskudsordningerne i forbindelse med kommunalreformen var udsigterne for vores økonomi i 2007 særdeles mørke. Byrådet var derfor nødsaget til at gennemføre ganske betydelige besparelser på en lang række områder i forbindelse med budgetlægningen for 2007-11.

Det var ikke de mest behagelige beslutninger at træffe for et nyt byråd, men absolut nødvendige. Målet var at skabe en langsigtet tilpasning af vores udgifter til indtægterne, og vi kan nu se af regnskabet, at det er lykkedes.

Den ordinære drift- og anlægsvirksomhed udvikler i 2007 et overskud på 2 mio. kr., som i lyset af et budgetteret underskud på 84 mio. kr. er et meget tilfredsstillende resultat.

Driftsoverskuddet lyder på 83,6 mio. kr., som skyldes, at vores almindelige drift i 2007 er knap 64 mio. kr. bedre end forventet ved budgetlægningen. Det er dog vigtigt at slå fast, at den pænt store forbedring ikke skyldes, at de besparelser, som byrådet gennemførte i 2007, var for store. Der er en lang række årsager til forbedringen af årsresultatet, som man kan læse om senere i denne regnskabsrapport, men disse vedrører i overvejende grad kun 2007 og giver ingen langsigtet forbedring af kommunens økonomi.

Sammenfattende kan jeg med tilfredshed konstatere, at der er god overensstemmelse mellem budget og regnskab, når der tages hensyn til overførsel af uforbrugte midler fra 2007 til 2008.

Sammenfatning af regnskabsresultat

Resultatopgørelse

Resultatopgørelsen viser, hvordan indtægter og udgifter af den ordinære drift og anlæg har været i regnskabsåret sammenlignet med forventningerne, som de er udtrykt i budgettet. Af resultatopgørelsen fremgår det, om kommunens aktivitetsniveau – både på drifts- og anlægsområdet har været dækket af de skatter, tilskud og udligningsindtægter samt renter, som man har disponeret over i løbet af året.

Resultatopgørelse (mio. kr., netto)	Budget 2007	Regnskab 2007	Forskel
Skatter	-3.064,1	-3.062,7	1,4
Tilskud og udligning	-1.025,2	-1.020,3	4,9
Driftsudgifter	4.044,4	3.975,2	-69,2
Renter	25,2	24,2	-1,0
Resultat af ordinær drift	-19,7	-83,6	-63,9
Anlægsudgifter, ekskl. ældreboliger og jordforsyning	107,7	82,3	-25,4
Resultat af ordinær drift og anlæg	88,0	-1,3	-89,3

(-) = indtægt/overskud (+) = udgift/underskud

Som det fremgår tabellen er der et overskud på den ordinære drift på 83,6 mio. kr. mod 19,7 mio. kr. i budgettet. Der har således været en forbedring af driften i løbet af året på knap 64 mio. kr. Sammenholdt med, at de anlægsudgifter, som finansieres over skatterne (ekskl. ældreboliger og jordforsyning), har udgjort 82,3 mio. kr. mod de forventede 107,7 mio. kr. betyder det, at det samlede resultat af kommunens ordinære drift og anlæg udviser et overskud på 1,3 mio. kr.

Forbedring af driftsresultatet på 63,9 mio. kr. skal naturligvis ses i sammenhæng med, at nettodriftsudgifterne er 69,2 mio. kr. mindre end budgetteret. Omkring halvdelen af denne forskel skyldes, at indkomstoverførslerne har været 33,9 mio. kr. mindre end forventet. Som følge af budgetgarantiaftalen mellem kommunerne og regeringen vil der imidlertid ske efterreguleringer af budgetgarantien over bloktilskuddet, hvis udviklingen på landsplan er den samme som i Randers.

Serviceudgifterne, dvs. de udgifter som kommunen har mulighed for selv at påvirke, har i 2007 været 35,3 mio. kr. mindre end budgetteret. Mindreudgiften skyldes især følgende forhold:

- ved årets udgang er der 17,5 mio. kr. tilbage i byrådets rådighedspulje, som overføres til 2008
- der er henlagt ca. 12,5 mio. kr. til fremtidige forsikringsudgifter, bl.a. inden for arbejdsskadeområdet, hvor kommunen er selvforsikrende
- ved regnskabsafslutningen manglede der stadig regninger på social- og sundhedsområdet fra 2007.

Årsagerne til forbedringen kan direkte henføres til 2007, og der er således ikke grundlag for at antage, at disse forhold vil påvirke økonomien i efterfølgende år.

Regnskabsopgørelse

Regnskabet opdeles traditionelt i resultater af henholdsvis det skattefinansierede og det finansielle område. Nedenfor sammenfattes resultatet af det skattefinansierede område.

Resultat af skattefinansierede område

Resultatet af det skattefinansierede område viser forskellen mellem kommunens skattefinansierede udgifter og indtægterne. Det vil sige de skattefinansierede drifts- og anlægsudgifter inkl.

ældreboliger og jordforsyning, bidrag til momsudligningsordningen samt renteudgifter fratrukket indtægterne fra skatter og generelle tilskud.

Regnskab 2007 – skattefinansieret område

(inkl. ældreboliger og jordforsyning)

mio. kr. (løbende priser)	Budget 2007	Korr. Budget 2007	Regnskab 2007	Forskel
Indtægter				
Skatter	-3.064,1	-3.064,1	-3.062,7	-1,4
Generelle tilskud	-1.025,2	-1.032,8	-1.020,3	-12,5
Indtægter i alt	-4.089,3	-4.096,9	-4.083,0	-13,9
Udgifter				
Skattefinansierede nettodriftsudgifter	4.044,4	4.159,5	3.975,2	184,3
Renter	25,2	14,4	24,2	-9,8
Resultat af ordinær drift	-19,7	77,0	-83,6	160,6
Skattefinansierede anlægsudgifter	107,7	114,0	82,3	31,7
Resultat af ordinær drift og anlæg	88,0	191,0	-1,3	192,3
Ældreboliger	15,5	75,7	58,6	17,1
Jordforsyning	-19,6	-113,2	-103,1	-10,1
Resultat af det skattefinansierede område	83,9	153,5	-45,8	199,3

Resultatet af det skattefinansierede område viser et overskud på 45,8 mio. kr. I forhold til det korrigerede budget for 2007 er der i årets regnskab tale om en forbedring på 199,3 mio. kr., da det korrigerede budget viser et underskud på 153,5 mio. kr. På nettodriftsudgifterne er der en afvigelse mellem regnskabet og det korrigerede budget svarende til en forbedring på 184,3 mio. kr. Afvigelsen mellem regnskabsresultatet og det korrigerede budget skyldes primært reglerne om overførsel af uforbrugte bevillinger mellem årene. Overførslerne er opgjort til 129,3 mio. kr. vedr. de skattefinansierede driftsudgifter. Heraf fastfryses 62,6 mio. kr. i 2008.

Nettoanlægsudgifterne ekskl. jordforsyning og forsyningsvirksomheder, men inkl. ældreboliger udgør 140,9 mio. kr. i 2007, heraf vedrører 58,6 mio. kr. ældreboligbyggerier. Der er tale om et mindre forbrug i forhold til korrigeret budget 2007 på 48,8 mio. kr.

Der overføres 31,7 mio. kr. til budget 2007 vedrørende uforbrugte rådighedsbeløb på det skattefinansierede område inkl. ældreboliger. Det er værd at bemærke, at der allerede ved 3. budgetkontrol blev overført 128,4 mio. kr. til 2008.

Når der tages hensyn til overførsel af uforbrugte midler fra 2007 til 2008 er der overensstemmelse mellem budget og regnskab.

Regnskab 2007 giver således ikke anledning til ændrede forventninger for kommunens økonomi for perioden 2008-11.

Udvalgsformændenes beretninger

Ny kommune – med udfordringer

Af Bjarne Overmark

I Børne- og skoleudvalget har 2007 været præget af den omstillingsproces som kommunalreformen medførte. Mange arbejdsgange, procedurer og administrative strukturer blev ændret enten ved årets start eller senere, hvilket har givet udfordringer for mange medarbejdere og ledere inden for børne- og skoleområdet.

Tredobbelt omstilling

Netop på børne- og skoleområdet er det ikke kun kommunalreformen, der har givet anledning til ændrede strukturer. Det, der tidligere hed familieafdelingen i gl. Randers Kommune samt den pædagogisk psykologiske rådgivning (PPR), blev nemlig lagt ind under Børne- og skoleudvalgets ressortområde i 2007. Samtidig blev arbejdet på dette område organiseret i tre distrikter ved oprettelse af tre familierådgivningscentre, som fysisk er placeret på Kasernen, Gudenåcentret og Odinsgade. Også en række tidligere amtslige institutioner er siden 1. januar 2007 blevet integreret i den kommunale administration. Denne sammenlægning og omstrukturering har været en stor øvelse fortæller formanden for Børne- og skoleudvalget Bjarne Overmark.

Udfordringerne i disse forandringer har bl.a. bestået i vanskeligheder med overgangen til nye lønstyringssystemer og IT-systemer. Ligeledes har den decentrale økonomistyring været svær at håndtere. Nogle institutionsledere har således ikke haft overblik over deres budget før sent på året.

Flere vuggestuepladser

I "Vision 2016", som politikerne vedtog midt på året, er der udtrykt et ønske om, at befolkningen i Randers Kommune skal stige til 100.000 borgere i 2016. Hvis det skal realiseres, vil det betyde en tilflytning i størrelsesorde-

nen ca. 1000 personer om året til kommunen. Dette stiller krav til øget kapacitet på især børneoplysningsområdet. I 2007 er der således taget beslutning om at øge antallet af vuggestuepladser med i alt 60. Disse fordeler sig på fem eksisterende institutioner, der hver får tilknyttet eller udvidet den eksisterende kapacitet med 12 vuggestuepladser. Også Helsted Børnehave og Hornbæk Børnegård er under udvidelse med primært vuggestuegrupper. Her ventes yderligere 30 nye pladser oprettet.

Bjarne Overmark vurderer, at der allerede er – og yderligere vil blive – behov for endnu flere pladser. Også inden for dagplejeområdet, hvor der er vanskeligheder med at rekruttere dagplejere nok pga. den lave ledighed.

Besøg på samtlige institutioner

I 2007 har udvalgsformanden og direktøren for børne- og skoleområdet besøgt en lang række skoler og daginstitutioner. Planen er at samtlige institutioner inden for området skal besøges. Formålet med besøgene er at "sætte fingeren på pulsen" og få førstehåndskendskab til hvilke ting, der rører sig på institutionerne, forklarer Bjarne Overmark. Han mener, at det er vigtigt for både politikere og administrationen at vide, hvad der optager medarbejderne. I forbindelse med disse besøg drøftes der både praktiske og pædagogiske emner.

Udelivet

En af de ting, der rører sig mere og mere, er det stadigt stigende fokus på udelivet. Det, der startede som en besparelse, er faktisk blevet en trend på børneområdet. Det handler om at få børnene ud at røre sig i naturen, hvor omgivelserne tillader større fysiske udfoldelser end i institutionernes ofte begrænsede rammer.

I 2007 har Børne- og skoleudvalget truffet beslutning om, at øge mulighederne for udeliv for børnene. Tanken er at flere udegrupper skal tilknyttes de eksisterende daginstitutioner. Samtidig arbejdes der med et egentligt udeundervisningsforsøg på Grønhøjsskolen i Øster Tørslev.

Udbygnings- og renoveringsplan

I den tidligere Randers Kommune (før sammenlægningen) havde man en plan for udbygning og renovering på skoleområdet. I 2007 er denne plan blevet revideret, så den omfatter alle de nye institutioner, som kom ind under Randers Kommune i forbindelse med kommunesammenlægningen. Af samme grund blev midlerne sat i bero for at afvente en ny prioritering på området. I foråret 2008 har et byrådsflertal besluttet, at der ikke skal ske skolelukninger i indeværende valgperiode. Den videre prioritering af midlerne til udbygning og renovering vil finde sted i forbindelse med forhandlingerne om budget 2009.

Økonomisk oversigt for Børn- og Skoleudvalget

1.000 kr.	Oprindeligt budget	Regnskab	Forskel
Serviceudgifter	1.271.564	1.266.490	5.074
Indkomstoverførsler	2.489	1.560	929

Der er tale om en forbedring i forhold til det oprindelige budget på 5 mio. kr. Forbedringen skyldes dels omplaceringer mellem udvalgene, dels øget opsparing på aftaleenhederne.

Uddannelse og efteruddannelse i fokus

Af Leif Gade

Randers Byråd vedtog i 2007 en overordnet vision for Randers Kommune frem mod 2016, og visionstemaet har også præget arbejdet i arbejdsmarkedsudvalget, fremgår det, når udvalgets formand, Leif Gade, (A) redegør for, hvad udvalget har beskæftiget sig med i 2007.

Leif Gade nævner nemlig arbejdet med handlingsplanen "Randers som vækstcenter mod år 2016 – fokus på industrien, som udvalget i samarbejde med Dansk Metal og Dansk Industri har besluttet og lagt frem.

"Der er jo i øjeblikket mangel på arbejdskraft, og det bliver der også i årene fremover. Derfor er det vigtigt, at vi får gjort folk klar til at søge arbejde inden for industrien i de kommende år", siger formanden for arbejdsmarkedsudvalget og fortsætter: "Vi ligger jo generelt under landsgennemsnittet, hvad uddannelse angår. Det skal vi have gjort noget ved, ligesom mange, der tidligere har taget en uddannelse, skal have den ajourført eller efteruddannes".

I forbindelse med arbejdet med handlingsplanen, der har fokus på industrien, glæder Leif Gade sig over det unikke samarbejde, der har været og er mellem arbejdsmarkedets parter i Randers Kommune. "Det er positivt og vigtigt for Randers Kommune, at der er nogle, der vil samarbejde og tage ansvar", siger Leif Gade.

Studerende på teknisk skole

Social tillidsmand

Et andet resultat af godt samarbejde, som formanden vil fremhæve, er samarbejdet i det lokale beskæftigelsesråd LBR, som i 2007 havde godt 3 millioner kroner at gøre godt med. 2,2 millioner kroner er puttet i etablering af "den sociale tillidsmand" på 14 virksomheder i Randers Kommune. Blandt de 11 private og 3 offentlige virksomheder er både helt små og helt store. "Den ordning har givet genlyd rundt om, og vi vil da også gerne medvirke til at inddrage endnu flere virksomheder fra f.eks. omegnskommunerne i et pilotprojekt", siger Leif Gade og tilføjer, at det kræver flere økonomiske midler.

I løbet af 2007 har arbejdsmarkedsudvalget haft fokus på to store områder, nemlig kontanthjælp og sygedagpenge. Inden for kontanthjælpsområdet har det handlet om, dels at få så mange i gang på arbejdsmarkedet som muligt, dels at få afklaret en række personer. "For vi ved jo, at nogle ikke kommer ud på arbejdsmarkedet, og derfor er det vigtigt at få afklaret, om de f.eks. skal have pension, eller hvor de står", siger Leif Gade.

Flere kommet i gang

"Fokus på kontanthjælpsområdet har resulteret i sparede udgifter på 40 millioner kroner mod et planlagt sparemål på 10 millioner kroner. Besparelserne er nået ved at stille større krav, som har fået flere i gang på arbejdsmarkedet. Enkelte synes måske ikke, det er positivt, mens andre sikkert er glade og føler, de kan bruges til noget", lyder det fra Leif Gade.

Omvendt er besparelsen på kontanthjælpen blevet spist op af øgede udgifter til sygedagpenge.

Det er vigtigt, at der bliver gjort noget og aller vigtigst at få afklaret de syges situation. Derfor blev der også sidste år taget initiativ til at få lavet en analyse af hele sygedagpengeområdet, og den analyse danner grundlag for de initiativer, der er sat i gang i 2008.

Hele indsatsen inden for arbejdsmarkedsområdet skal i øvrigt evalueres, fortæller Leif Gade, og arbejdsmarkedsudvalget har besluttet, at det er Center for Arbejdsmarkedsanalyse ved Aalborg Universitet (Carma), der laver evalueringen. "Vi kunne godt selv have lavet evalueringen, men jeg tror, det er rigtigt at lade andre gøre det. Selv om vi gør mange ting godt, er der måske noget, vi kan gøre endnu bedre", siger Leif Gade.

Fastholde seniorer

En række af de initiativer, der tages for at få så mange i gang på arbejdsmarkedet som overhovedet muligt, er sket i samarbejde med andre aktører. "Det har vi haft god succes med. De andre aktører har hver især fået en målgruppe at arbejde med, og det har fungeret rigtigt godt", siger Leif Gade.

Arbejdet med at skaffe kvalificeret arbejdskraft til fremtidens arbejdsmarked gælder ikke kun uddannelse og efteruddannelse, men også fastholdelse af seniormedarbejderne. Det er også en opgave, som arbejdsmarkedsudvalget beskæftiger sig med. "Det er vigtigt, at vi prøver at lave en politik til fastholdelse af seniorerne på arbejdsmarkedet. Vi er nødt til at tænke anderledes, men det er arbejdsmarkedets parter inden for mange brancher også. Det er ofte alt for fastlåst i normer og regler, som kommer på tværs af de mange, som gerne vil blive lidt længere på arbejdsmarkedet. Der må vi lytte til deres behov og ønsker og lave lidt smidigere regler. Der er mange, der har det lidt skidt med at skulle gå derhjemme efter et langt arbejdsliv og som i stedet gerne vil arbejde på f.eks. halv tid, slutter Leif Gade.

Ole Ravn, seniormedarbejder

Økonomisk oversigt for Arbejdsmarkedsudvalget

1.000 kr.	Oprindeligt budget	Regnskab	Forskel
Serviceudgifter	10.893	10.475	418
Indkomstoverførsler	412.717	392.014	20.703

På Arbejdsmarkedsudvalgets område er der en forbedring på godt 21 mio. kr., heraf vedrører 20,7 mio. kr. indkomstoverførslerne. Der har i 2007 været besparelser på kontanthjælpsområdet på 47 mio. kr., omvendt har der været en stigning i udgifterne til sygedagpenge på 40 mio. kr. Herudover er der mindre udgifter vedr. integrationsområdet, dels som følge af flere selvforsørgende end forventet, dels som følge af højere statstilskud. Endelig er der forbedringer vedr. fleksjob og revalidering.

Indkomstoverførslerne er omfattet af budgetgarantien. Det betyder, at såfremt udviklingen i Randers følger udviklingen på landsplan vil der ske efterreguleringer af budgetgarantien over bloktilskuddet.

Mange nye sociale opgaver

Af Karen Brix Roed

Noget af det, der har fyldt mest og er brugt mest energi på i 2007 inden for det sociale område, har været sammensmeltningen af de kommunale og amtslige opgaver, idet Randers Kommune med kommunalreformen har fået tilført mange opgaver fra amtet, forklarer formanden for socialudvalget, Karen Brix Roed (V).

Derfor har der været meget opmærksomhed på organiseringen, f.eks. inden for det største område: Handicapområdet, hvor der er blevet udformet en ny struktur og organisering. Med den er der blevet skabt et godt fundament, som alle aktørerne inden for området, f.eks. handicapråd, frivillige organisationer, Landsforeningen LEV, pårørende m.fl. har bidraget til med ønsker og ideer.

Den ændrede organisering har bl.a. resulteret i en ny ledelsesstruktur inden for de fem driftsområder: Børneområdet, skoleområdet, aktivitet og beskæftigelse, bo-institutioner for voksne samt tværgående funktioner.

”Det har været spændende at arbejde med at ændre organisationen, så der skabes en bedre sammenhæng i tilbuddene, større overblik og en styrkelse af de faglige miljøer. Noget af det, de amtslige institutioner frygtede ved sammenlægningen, var, at det ville gå ud over fagligheden og ekspertisen, når man ikke længere kunne arbejde sammen med andre lignende amtsinstitutioner. Men det er der skabt mulighed for nu og i geografisk nærhed”, siger Karen Brix Roed.

Tronholmcentret

Også de fysiske rammer har socialudvalget haft opmærksomheden rettet mod i 2007. Renovering af Tronholmcentret – et bosted for voksne, psykiske handicappede – skulle være begyndt i 2007. Imidlertid levede de ombygningsplaner, som socialudvalget blev præsenteret for i 2007, ikke op til forventningerne. ”Vi trak i nødbremsen og besluttede at stille det i bero,

fordi det er en bedre løsning at bygge noget nyt i stedet for, og vi forventer at blive præsenteret for et nyt projekt i april-maj i år”, lyder det fra socialudvalgsformanden.

Uddannelse til unge

En lovændring har betydet, at alle unge, uanset hvilke problemer, de måtte have af fysisk, psykisk eller social karakter, skal have mulighed for at tage en ungdomsuddannelse. De økonomiske midler plus lidt ekstra, som socialudvalget hidtil har brugt på f.eks. aktivering og beskæftigelse af unge med særlige behov, bruges nu af Odinskolen til at planlægge og udføre uddannelse af disse unge”, fortæller Karen Brix Roed.

De frivillige

Frivillige har traditionelt bidraget væsentligt inden for det sociale område, og socialudvalget afviklede allerede i februar 2007 en frivillighedskonference, hvor formålet var at få fokus på initiativer og muligheder inden for det frivillige arbejde. Konferencen gjorde det klart, at det var vigtigt, at forvaltningen tog initiativ til at være katalysator for at skabe bedre synergi mellem de forskellige sociale, frivillige foreninger. Konferencen viste også, at der var forskellige traditioner for frivillighedsarbejdet på landet og i den store by og et behov for at koordinere og få det bedst mulige ud af forskellighederne.

Frivilligværket

En ansøgning i august resulterede i et milliontilskud fra Socialministeriet – det nuværende velfærdsministerium - og etableringen af Frivillighedsværket, der åbnede i lokaler i Sundhedshuset sidst i marts 2008. To ansatte i Frivillighedsværket skal medvirke til at gøre det lettere at være frivillig, ligesom de skal stå for koordinering, indstilling af de foreninger og organisationer, der kan komme i betragtning til støtte fra frivilligmidlerne og mange andre praktiske opgaver, forklarer Karen Brix Roed.

Perron 4

Vigtigste sociale projekt

Inden for misbrugsområdet har fokus især været rettet på de unge, der færdes i det inkarnerede misbrugsmiljø, og det har desværre vist sig, at flere unge mellem 18 og 25 år søger til Hjørnestenen, som er et botilbud til hjemløse i Randers Kommune. Derfor har Hjørnestenen via socialministerielle midler fået skabt et særligt botilbud til denne gruppe unge.

Et sidste projekt, som Karen Brix Roed fremhæver, er egentligt et projekt, der er kommet i gang for arbejdsmarkedsmidler. Perron 4, som er et tilbud til de allerdårligst socialt og psykisk stillede borgere, har via midler fra Beskæftigelsesministeriets projekt "En ny chance" kontakttet mere end 140 af de allersvageste kontanthjælpsmodtagere og gennemført en to timers samtale med dem.

Det har resulteret i, at flere kontanthjælpsmodtagere, som slet ingen tilknytning har til arbejdsmarkedet, er kommet i gang med at arbejde, nogle er kommet i gang med en uddannelse, mens andre igen har fået afklaret deres situation så meget, at de har fået pension.

Andre gevinster har været, at samtalerne og kendskabet til denne gruppe mennesker har ført til, at der har kunnet sættes forebyggende foranstaltninger i værk over for familier, mennesker er kommet ud af ensomhed og nogle ud af misbrug, fortæller Karen Brix Roed, som betegner projektet som det måske vigtigste, sociale projekt, der er sat i gang i Randers i mange år.

Økonomisk oversigt for Socialudvalget

1.000 kr.	Oprindeligt budget	Regnskab	Forskel
Serviceudgifter	337.537	320.424	17.113
Indkomstoverførsler	380.921	368.661	12.260

På Socialudvalgets område er der forbedringer på godt 29 mio. kr., heraf vedrører 17,1 mio. kr. serviceudgifterne og 12,3 mio. kr. indkomstoverførslerne. Forbedringen på serviceudgifterne skal ses i sammenhæng med en stor omflytning mellem Børn og skole og socialudvalget på godt 16 mio. kr. Forbedringen på indkomstoverførslerne kan henføres til områder administreret af Borgerservice. Det drejer sig om de nye sundhedsudgifter, hvor regningerne først er modtaget i 2008.

Bæredygtig udvikling i Randers

Af Mogens Nyholm

2007 har båret præg af vedtagelse af en række lokalplaner, som medvirker til at sikre vækst og udvikling i Randers Kommune, påpeger formanden for miljø og teknikudvalget, Mogens Nyholm (R), når han bliver bedt om at give eksempler på noget af det, der er brugt ressourcer på inden for hans område.

Titlen "Lokalplan 508" siger ikke meget, men når man får at vide, at det handler om den gamle Thorgrund og er lokalplanen, der omhandler det, der i dag kaldes Thors Bakke, så er man klar over, at den lokalplan danner fundament for en spændende udvikling af midtbyen i Randers.

"Selv om det gamle bryggeri-areal er solgt til private investorer, investerer Miljø og Teknik også kroner og ører samt arbejdskraft i bl.a. nødvendige trafikreguleringer og omlægninger. Det er nødvendigt for at kunne skabe det attraktive byrum, som planerne for Thors Bakke lægger op til", lyder det fra Mogens Nyholm.

Efter planerne bliver Thors Bakke en blanding af boliger, butikker, biograf, offentlige institutioner en mindre bypark og p-pladser, og dens etablering sikrer en sammenhæng af midtbyen fra havnen til Værket.

Boligbyggeri

Mogens Nyholm peger på andre lokalplaner, der giver grobund for vækst. Det gælder blandt andre lokalplaner, der omfatter store udstykninger til boligbyggeri, som f.eks. Tjørbyvang 2 i Dronningborg, hvor der kan bygges knap 150 parcelhuse. Endnu flere boliger bliver der plads til i en anden udstykning, nemlig i Romalt mellem Romalt Boulevard og Grenåvej, hvor lokalplanen giver mulighed for at bygge 129 parcelhuse, 96 boliger i tæt-lav-bebyggelse og 12 villaparceller.

Og når snakken er om boligbyggeri, så understreger Mogens Nyholm, at der også i 2007 er sket udstykninger, der gør det muligt at bygge

boliger på landet, og at det også fremtidigt vil blive prioriteret.

Når det handler om erhverv, fremhæver udvalgsformanden den lokalplan, der har gjort det muligt at bygge et Bauhaus i Paderup-området. Lokalplanen åbner også muligheden for andet erhverv i dette område og giver i øvrigt anledning til flere store trafikale ændringer og udbygninger i dette aktive erhvervsområde.

Ren kommune

Netop starten af en infrastrukturanalyse er en af de opgaver, der har været på udvalgets dagsorden i 2007, og i løbet af 2008 præsenteres den endelige. I løbet af året er der flere steder arbejdet med trafiksaneringer, afskaffelse af såkaldte "sorte pletter" i trafikken og sikring af flere skoleveje – et arbejde, der fortsætter efter planerne, understreger Mogens Nyholm.

Han har selv udmeldt en vision om Randers som Danmarks reneste kommune, og der har i 2007 også været gang i et par projekter af pædagogisk karakter, som skal spore både store og små borgere ind på tankegangen om det fælles ansvar for at holde by og kommune ren. Mogens Nyholm nævner "Tyggegummiprojektet", som skulle lære borgerne at spytte tyggegummiet i skraldespanden og ikke på gaden samt "Skraldiaden", der involverede daginstitutionerne i opsamling af skrald i naturen og aflevering af batterier.

Natur og miljø

Natur og miljø er også udvalgets ansvarsområde, og forvaltningen tog teten i skabelsen af en ny Gudenåkomité, som skal sikre samarbejdet mellem de kommuner, som Danmarks længste å gennemløber, så den forbliver et attraktivt natur- og rekreativt område. Fjernelsen af digerne i Væth enge i 2007 skabte et endnu større vådområde i forlængelse af de oversvømmede Vorup enge til glæde for både fugle og naturelskere.

Vorup Enge

Der er etableret et grønt råd, og i øjeblikket arbejder forvaltningen med et pilotprojekt, der går ud på at lave en "grøn" lokalplan. De mange dele i lokalplanen skal alle have et "grønt" element, f.eks. når det drejer sig om huse, der kan opføres, cykelstier, der kan etableres o.s.v. Formålet er både på det globale plan at medvirke til nedsættelse af CO₂-udledning og på det lokale plan at beskytte miljøet, f.eks. grundvandet.

Fremtiden byder på flere store opgaver inden for Miljø og Teknik understreger udvalgsformanden og nævner blandt andre forbedring af kloakeringen, vejbyggerier, fredeliggørelse af midtbyen, den kollektive trafik, en stiplan for både cykler og gående, flere nye vådområder og ikke mindst genoptagelse af planerne om en flytning af Randers Havn længere ud af Randers Fjord.

"I Randers Kommune sker der vækst og udvikling. Det skal naturligvis ske på et bæredygtigt grundlag, og Randers Kommune skal være kendt som en grøn kommune", slutter Mogens Nyholm.

Økonomisk oversigt for Miljø- og teknikudvalget

1.000 kr.	Oprindeligt budget	Regnskab	Forskel
Serviceudgifter	126.863	134.013	-7.150

Overskridelsen skyldes, at alle vedligeholdelsesudgifter til de kommunale bygninger i løbet af året er samlet under Miljø- og teknikudvalgets område.

Kulturen berører alle

Af Anders Buhl Christensen

Økonomisk set fylder kultur- og fritidsudvalgets område mindst, men som formanden for udvalget, Anders Buhl-Christensen (V) udtrykker det, berører udvalgets aktiviteter stort set alle i kommunen.

For under udvalget hører en mængde forskellige ting: Biblioteker, idræt, musikskole, teater og musik, turisme, Værket, svømmehaller og meget mere, og aktivitetsniveauet inden for de forskellige områder har været højt.

Udvalget har også ansvaret for en kommunal nyskabelse, "borgerservice", og Anders Buhl-Christensen tøver ikke med at kalde den for en kæmpesucces. "Både når borgerservice selv har spurgt borgerne, og når vi politikere hører noget, er det kun positivt. Man bliver mødt med venlighed, og der bliver taget hånd om én. Selv de mennesker, der bor i periferien af Randers Kommune, mener, at det var en rigtig løsning med kun én borgerservice, som også har vist sig at kunne løse de fleste ting på stedet", siger Anders Buhl-Christensen.

Det første år har været præget af harmonisering inden for kulturområdet, hvor nogle kommuners ordninger med gratis haller og lokaler har skullet harmoniseres med andre kommuners anden tilskudsordning. Det ser ud til at være lykkedes fornuftigt, mener udvalgsformanden, som samtidig glæder sig over, at der leves op til byrådets ønske om at have kulturen som et fyrtårn for Randers.

Han nævner Bolsjoj Ballettens gæstespil på Værket og Værkets Aerosmith koncert i Essex Park som et par kulturelle højdepunkter, ligesom Værkets klokken 17-forestillinger i Randers Ugen bragede igennem som en succes.

Teater på turnè

Disse ord bruger Anders Buhl-Christensen også om Randers Egnsteaters turneer til kommunens forsamlingshuse med henholdsvis Bryllupsfesten og Polterabend. Det har givet borgere på landet lyst til at komme i egnsteatret i Randers, men i høj grad også randrusianerne lyst til at se forestillingerne i kommunens mange forsamlingshuse, fortæller udvalgsformanden.

Musikken er et andet område, hvor Randers markedsfører kulturområdet fornemt. Sammenslutningen af musikskoler har gjort Randers Musikskole til en af de største i landet, og skolen er storleverandør af elever til musik-konservatorierne og medvirker ikke mindst til, at mange børn og unge har enorm fornøjelse af at spille musik.

Randers Kammerorkester bidrager med professionel undervisning af høj kvalitet til musikskoleelever, men giver selv koncerter, der giver genklang viden om. Her nævner Anders Buhl-Christensen f.eks. koncerten, hvor den berømte tenor Jose Carreras var solist.

Idrætten markerede sig

Idræt fylder meget under udvalgets område og i borgernes bevidsthed og fritidsliv.

Udvalgsformanden glæder sig over, at det går godt for ligeholdene i både fodbold, håndbold og basketball og fremhæver Randers Kommunes udnævnelse til Team Danmark Elitekommune som et højdepunkt i det forgangne år. Randers Motor Sport var vært ved en kombineret EM- og VM-afdeling i motocross og høstede som arrangement den højeste internationale anerkendelse.

Et godt udtryk for succes inden for idrætsområdet er de mange priser, der blev uddelt i februar i år, til idrætsudøvere i kommunen, som har vundet mesterskaber, sat rekorder eller lignende. Knap 80 deltagere hentede priser ved arrangementet på Værket.

Når det drejer sig om faciliteterne til at udøve idrætten i, nævner Anders Buhl-Christensen bl.a., at der er bygget en ny hal i Spentrup, der er kommet to nye fodboldbaner i Romalt, Randers Idrætshaller tog den tredje hal i brug i 2007.

Museer med succes

Kulturhuset i Randers rummer museer og bibliotek. Sidstnævnte har haft stor succes med kurser i, hvordan borgerne kan bruge Internettet til selvbetjening af forskellige offentlige ydelser. To filialbiblioteker i Nordbyen og i Havndal blev lukket i 2007 og erstattet af en stor multimediasbus. Sidstnævnte sted resulterede det i øget udlån fra 5000 til 8000.

Kulturhistorisk Museum i Kulturhuset viste med succes en ny trend i lancering af særudstillinger med sin store middelalderudstilling, og der var også stor succes til Randers Kunstmuseums udstilling "På kanten af verden" med L.A. Rings billeder.

Apropos museer, nævner Anders Buhl-Christensen det kæmpemagasin, som syv museer er gået sammen om at bygge i Randers, og som man i 2007 tog det første spadestik til.

På trods af fokus på sikker drift i den nye kommunes første leveår har der været fart på inden for kultur- og fritidsområdet. Der blev dog også tid til at være vært for Nordisk Venskabsby uge, få færdiggjort renoveringen af et af kommunens ældste huse, Helligåndshuset, og ved Begivenhedssekretariatets hjælp at arrangere et nyt åbningsarrangement af Randers Ugen på den renoverede Østervold.

Endelig slutter Anders Buhl-Christensen af med at fremhæve og takke et stort korps af frivillige ledere og instruktører, uden hvis hjælp det ikke var muligt at holde liv i langt over 500 foreninger i Randers Kommune.

Økonomisk oversigt for Kultur- og Fritidsudvalget

1.000 kr.	Oprindeligt budget	Regnskab	Forskel
Serviceudgifter	143.228	132.623	10.605
Indkomstoverførsler	367	366	1

Afvigelsen på Kultur og fritid udgør 10,6 mio. kr. og skyldes opsparede midler i aftaleenhederne, inkl. fastfrosne beløb samt projekter med ekstern finansiering.

Mange nye boliger og opgaver i sundhed og ældreområdet

Af Aage Stenz

Når der ses tilbage på, hvad der er sket inden for sundheds- og ældreområdet i løbet af 2007, fylder renovering og nybyggeri meget, konstaterer formanden for udvalget Aage Stenz (A). Der har nemlig været voldsom gang i byggeriet flere steder rundt om i kommunens ældreområder.

16 nye plejeboliger på Møllevang blev indviet i 2007, der blev taget fat på byggeriet af 36 nye plejeboliger ved Kollektivhuset, og 19 nye boliger blev indviet på Lindevænget. Alle steder er der tale om nye, moderne og tidssvarende to rums-boliger, fortæller Aage Stenz, som tilføjer, at han ikke kunne tænke sig at lægge navn til boliger, som han ikke selv ville bo i.

Gennemførelsen af udvalgets ældreboligplan betyder, at det andre steder er renovering, der skal bringe standarden op til nutidens krav og ønsker hos de ældre medborgere. Det gælder færdiggørelse af et nyt afsnit for demente på Tirsdalens Plejecenter, start på renovering på Solbakken og ombygning af det tidligere køkken på Asferg Ældrecenter til moderne plejeboliger.

Ny organisation

I Madservice Kronjylland, som er storkøkkenet, der leverer kølevakuummad til de ældre, er der taget fat på, at udvidelsen, som skal gøre det i stand til at levere op til 260.000 døgnkostnader – måltider om man vil – til kunderne i hele Randers Kommune.

Kommunalreformens første år har betydet en stor omvæltning for de 2700 beskæftigede medarbejdere inden for ældreområdet i Randers Kommune, ikke mindst fordi organisationen er lavet om. Det har betydet ny arbejdsplads og nye ledere for rigtig mange medarbejdere, efter at ældreområdet er delt op i ni geografiske områder, hver især med to eller flere centre. "Personalet har været udsat for store forandringer, men medarbejderne har virkelig været

motiverede og gjort en kæmpeindsats. Det har været fantastisk", lyder rosen fra Aage Stenz. Med til omorganiseringen hører, at der på hvert center er blevet ansat en centerleder, for det betyder noget for beboerne og brugerne, at der er en chef, de kender, på centrene, fortæller udvalgsformanden.

Fokus på medarbejderne

Aage Stenz fremhæver Randers-modellen, den decentralisering som betyder stor frihed til de enkelte institutioner – eller såkaldte aftaleenheder. "Institutionerne kan selv træffe beslutninger. De ved, hvor skoen trykker, og de kan få mere ud af pengene. Det giver mere gejst og entusiasme end et traditionelt, stift system", siger Aage Stenz.

Når det handler om personalet, er der sket meget i 2007. Alle medarbejderne har deltaget i IKA, individuel kompetence afklaring, for at få afklaret og synliggjort, hvilke kompetencer de besidder. Sygefraværet blandt ældreområdets medarbejdere ligger traditionelt også i den høje ende, og her er der afholdt en konference, som har sat fokus både på sygefravær og trivsel, samt hvordan der arbejdes videre med disse problematikker.

Sundhedshus og forebyggelse

Sundhedsområdet er en ny opgave for kommunerne, og Sundhed og Ældre har etableret Randers Sundhedscenter som et af sine fyrtårne. Det er i øjeblikket placeret på Vestervold, men skal efter planerne flyttes til det nye byudviklingsområde på den tidligere Thorgrund.

I sundhedscentret løser Sundhed og Ældre en af de nye opgaver, nemlig genoptræning, ligesom en lang række patientforeninger og frivillige afholder kurser og møder i centret.

Sundhed og Ældre har også været initiativtager til den rygepolitik, som byrådet vedtog, og som nu bliver fulgt op af mange rygestopkurser netop i sundhedscentret.

Forebyggelse er i det hele taget kommet i fokus både i den vedtagne sundhedspolitik, men også i konkrete projekter og byggerier. Det gælder blandt andet inden for tandplejen med en ny forebyggelsesklinik i Havndal. Tandplejen står over for strukturændringer, hvor man netop vil lave en række forebyggelsesklinikker, mens den egentlige tandbehandling tænkes samlet på færre steder, fortæller Aage Stenz.

Hospice i Randers

Rehabilitering - både fysisk og psykisk - er en ny opgave for kommunerne. "Det er en kæmpe opgave, hvor vi er med til at betræde nye stier og bane vejen. Det har været utroligt spændende at være med til", lyder det fra Aage Stenz. I Randers Kommune foregår rehabilitering til glæde for mange brugere både centralt i sundhedscentret, men også decentralt rundt om på centrene i de ni geografiske ældreområder.

Inden for psykiatrien resulterede kommunens første leveår i en vedtagelse af en psykiatropolitik og vedtagelse af kvalitetsstandarder. Skolebørnenes sundhed var også i fokus, hvilket betød vedtagelse af en handlingsplan, der gennemføres i år.

Endelig besluttedes det i 2007, at der skulle være et hospice i Randers Kommune, og i marts 2008 blev fem hospicepladser indviet i en særlig afdeling af en nyrenoveret fløj af Lindevænget, fortæller Aage Stenz.

Randers Sundhedscenter

Hospice Randers

Økonomisk oversigt for Sundheds- og Ældreudvalget

1.000 kr.	Oprindeligt budget	Regnskab	Forskel
Serviceudgifter	919.694	924.741	-5.047

På Sundhed og ældre er der tale om et merforbrug på 5 mio. kr. Der har været merforbrug på psykiatrimrådet og vedr. kørsel. Der er givet tillægsbevillinger til begge forhold i forbindelse med budgetkontrollerne i 2007.

Regnskab 2007

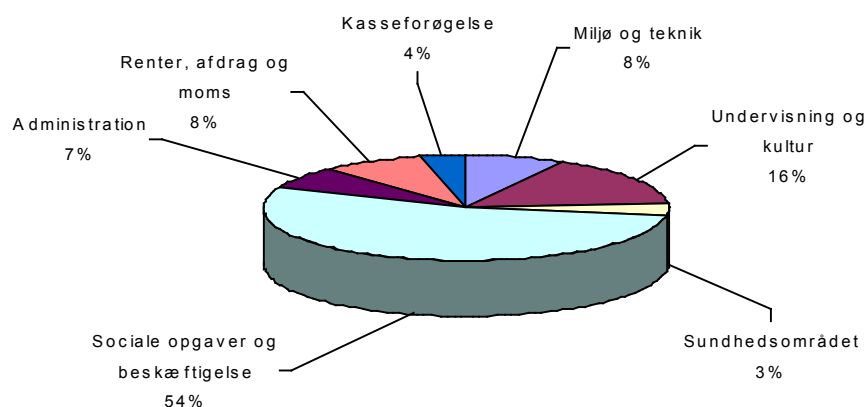
Hvor blev pengene brugt i 2007?

Udgifter	Mio. kr.	Pct.
Miljø og teknik	557,4	7,9
Undervisning og kultur	1.132,5	16,1
Sundhedsområdet	219,1	3,1
Sociale opgaver og beskæftigelse	3.812,6	54,2
Administration	485,5	6,9
Renter, afdrag og moms	563,6	8,0
Kasseforøgelse	263,8	3,7
I alt	7.034,5	100,0

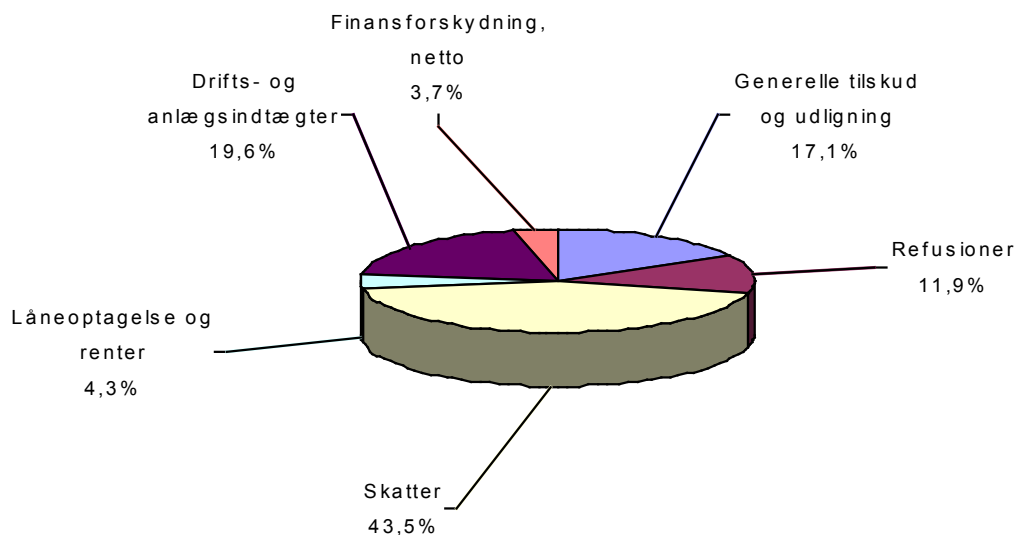
Hvor kom pengene fra i 2007?

Indtægter	Mio. kr.	Pct.
Generelle tilskud og udligning	1.200,7	17,1
Refusioner	834,3	11,9
Skatter	3.062,7	43,5
Låneoptagelse og renter	299,4	4,3
Drifts- og anlægsindtægter	1.376,0	19,6
Finansforskydninger, netto	261,3	3,7
I alt	7.034,5	100,0

Udgifter

Indtægter

Generelle bemærkninger til regnskab 2007

Randers Kommune og aftalen om kommunernes økonomi for 2007

Regeringen og KL har den 12. juni 2006 indgået aftale om kommunernes økonomi for 2007. Etableringen af de nye kommuner med nye opgaver markerer overgangen til en ny offentlig struktur, hvor kommunerne varetager langt de fleste borgernære velfærdsopgaver.

Hensynet til en holdbar udgiftspolitik nødvendiggør, at kommunerne har mulighed for at tilrettelægge en effektiv udgiftsstyring og sikre effektiv ressourceudnyttelse. Den nye struktur betyder også, at opretholdelsen af en holdbar udgiftspolitik i høj grad beror på beslutninger i den kommunale sektor. Dansk økonomi er præget af kraftig vækst i efterspørgslen, høj kapacitetsudnyttelse og pres på arbejdsmarkedet. På den baggrund tillægger regeringen det afgørende betydning, at den indgåede aftale realiseres således, at de kommunale udgifter i 2007 både i budgettet og i regnskabet ligger inden for rammerne i aftalen.

I det følgende nævnes hovedpunkterne i aftalen:

Skatteloft

I forbindelse med aftalen om finansierings- og udligningsreformen blev der indført loft over den kommunale udskrivningsprocent og grundskyldspromille i 2007. For Randers Kommune er grænsen 25,27 % for udskrivningsgrundlaget og 27,93 % for grundskyldspromillen, som er overholdt i 2007.

Stram styring af serviceudgifterne

I aftalen indgår et rammeløft på 400 mio. kr. i forhold til de reviderede budgetter for 2006. Det svarer til en realvækst i serviceudgifterne på 0,2 pct. I det vedtagne budget 2007 er der en realvækst fra 2006 til 2007 på - 0,8 pct. Den negative realvækst skyldes, at der blev indarbejdet besparelse på driften for i alt 83,7 mio. kr. i 2007. Regnskabet for 2007 viser et fald i serviceudgifterne på 1 pct. i forhold til det vedtagne budget 2007.

Anlæg og lånemuligheder

I aftalen er der fastsat et bruttoanlægsloft på 14,8 mia. kr. i 2007, hvoraf de 14 mia. kr. er finansieret via aftalen. Anlægsrammen gælder for kommunerne under ét, og den enkelte kommune er ikke længere underlagt en individuel ramme. Regeringen har dog tilkendegivet, at kommunerne i 2007 skal indberette anlægsprojekter over 10 mio. kr. til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Lånedispensationspuljen til finansiering af engangsinvesteringer i forbindelse med kommunalreformen er blevet forhøjet med 0,5 mia. kr. til 1,5 mia. kr. Randers Kommune havde i første omgang fået tildelt 19,9 mio. kr. i dispensation, og efterfølgende 16,8 mio. kr. - altså i alt 36,7 mio. kr. Der er tale om 5 årlige lån.

Der er ligeledes afsat en pulje til folkeskoleområdet på 800 mio. kr., hvorfra der kan ydes dispensation på op til 50 pct. Randers Kommune fik en dispensation svarende til 28 pct. af anlægsudgifterne på skoleområdet i 2007.

Med hensyn til låneadgangen på forsyningsområdet videreføres den tidligere aftalte stramning, hvilket indebærer, at låneadgangen på forsyningsområdet er særdeles begrænset.

Samlet set overholder Randers Kommune aftalen om kommunernes økonomi i 2007.

Resultat af det finansielle område

Resultatet af det finansielle område viser kommunens samlede regnskabsresultat. Det vil sige resultatet af det skattefinansierede område inkl. forsyningsvirksomhed samt de finansielle poster.

I efterfølgende tabel sammenholdes det korrigerede budget med regnskabet.

Regnskab 2007 – resultat af det finansielle område

Mio. kr.	Budget 2007	Korr. Budget 2007	Regnskab 2007	Forskel
Resultat af det skattefinansierede område	79,8	153,5	-45,8	199,3
Øvrig forsyningsvirksomhed	20,2	29,9	-16,2	46,1
Resultat i alt	100,0	183,4	-62,0	245,4
Ordinær afdrag på lån	51,1	48,9	49,6	0,7
Nettoforskydning af kortfristede tilgodehavender m.v.	52,6	23,3	-246,6	-269,9
Optagelse af nye lån	-118,6	-191,1	-4,8	186,3
Lån og finansforskydninger i alt	-14,9	-118,9	-201,8	-82,9
Finansielt overskud			-263,8	
Finansielt underskud	85,1	64,5		-328,3

Resultatet inkl. forsyningsvirksomhed viser et overskud på 62,0 mio. kr.

Det samlede resultat for 2007 viser et finansielt overskud på 263,8 mio. kr. mod et budgetteret kasseforbrug på 64,5 mio. kr. i det korrigerede budget 2007. Der er således tale om en forbedring på 328,3 mio. kr. Som det fremgår af tabellen, er der afvigelser på følgende områder:

Resultatet på det skattefinansierede område viser et mindre forbrug på 199,3 mio. kr. Hovedforklaringen er, jf. ovenstående afsnit, at der overføres uforbrugte bevillinger for 207,8 mio. kr. til budget 2008 på det skattefinansierede område inkl. ældreboliger.

Optagelse af nye lån udgør 4,8 mio. kr. i 2007 mod en budgetteret låneoptagelse på 191,1 mio. kr. Der er ingen ordinær låneoptagelse i 2007, og det skal ses i sammenhæng med kommunesammenlægningen. Sammenlægningskommunerne hjemtog lån vedr. 2006 allerede ultimo 2006 med henblik på at få en fuldstændig afslutning af regnskab 2006. Låneoptagelse vedr. 2007 er først hjemtaget ultimo marts 2008, og derfor er der ikke hjemtaget lån i løbet af 2007. Derudover er der budgetteret med optagelse af 5 årige lån på 44 mio. kr. til finansiering af engangsudgifter i forbindelse med kommunalreformen. Byrådet besluttede på sit møde den 4. februar 2008 ikke at hjemtage disse lån, dels på grund af den store afdragsbyrde, der er forbundet med lån med så kort løbetid, dels på grund af kassebeholdningens størrelse i 2007. Der er budgetteret med låneoptagelse vedr. ældreboliger på i alt 102,7 mio. kr., på grund af forsinkelser i projekterne udskydes låneoptagelsen til 2008.

Endvidere er udlægget vedr. forsyningsvirksomhederne reduceret med 46,3 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget 2007.

Det fremgår endvidere, at der er store forskydninger vedr. kortfristende tilgodehavender på -269,9 mio. kr., som opstår som følge af kommunesammenlægningen. Der er tale om en regnskabsteknisk forskydning, som opstår fordi den nye kommune har en primosaldo på 0 kr. Ubalancen vedr. finansforskydningerne vil udligne sig i 2008, hvor der igen vil være en primosaldo.

Det finansielle resultat har medført en forøgelse af kassebeholdningen i 2007 på 263,8 mio. kr.

Resultatopgørelsen – omkostningsregnskabet 2007

Nedenfor knyttes nogle kommentarer til regnskab 2007 på grundlag af den omkostningsbaserede resultatopgørelse. Omkostningsregnskabet blev indført som nyt princip i 2004. I omkostningsregnskabet bogføres anlægsudgifter på en aktivkonto og belaster driften i form af afskrivninger fordelt over forventet levetid. Endvidere skal kommunen vise sin pensionsforpligtigelse overfor tjenestemænd i balancen.

	Regnskab 2007
mio. kr. (løbende priser)	
Resultat af ordinær drift	-59,6
Ekstraordinære poster	0,0
Resultat af det skattefinansierede område	-59,6
Resultat af forsyningsområdet	-24,9
Resultat i alt	-84,5

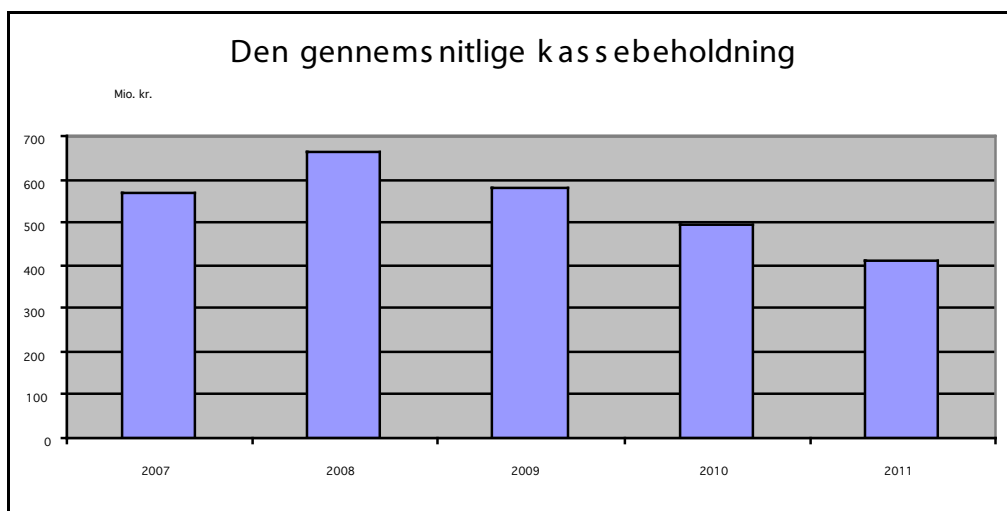
Resultatopgørelsen viser et overskud på 84,5 mio. kr. Af nedenstående tabel fremgår sammenhængen mellem resultatet på – 62,0 mio. kr. i det udgiftsbaserede regnskab og resultatet på – 84,5 mio. kr. i omkostningsregnskabet.

	Regnskab 2007
Omregningstabel fra regnskabsopgørelse til resultatopgørelse	
Årets resultat efter regnskabsopgørelsen	-62,0
.-aktiverede anskaffelser, inkl. Jordforsyning og forsyningsvirksomhed	-113,7
.+af- og nedskrivninger	126,6
regulering for hensættelser til pension m.v.	-35,4
Årets resultat efter resultatopgørelsen	-84,5

I resultatopgørelsen korrigeres årets resultat på – 62,0 mio. kr. for aktiverede anskaffelser på – 113,7 mio. kr., afskrivninger på 126,6 mio. kr. samt hensættelser vedr. pensioner på – 35,4 mio. kr. Herved fremkommer årets resultat i resultatopgørelsen på – 84,5 mio. kr. (Se også bilag til årsberetningen).

Udviklingen i kassebeholdningen

Af nedenstående figur fremgår udviklingen i den gennemsnitlige kassebeholdning fra 2007 til 2011. Der er i 2007 sket en væsentlig forøgelse af ultimokassebeholdningen på 263,8 mio. kr., hvilket har medført at den gennemsnitlige kassebeholdning i 2007 udgør 567,1 mio. kr.

Ud over mellemregningsforholdene med forsyningsvirksomhederne indeholder kassebeholdningen forvaltningernes opsparede midler til drift og anlæg samt en række øvrige henlæggelser. For at få et reelt billede af den faktisk disponible kassebeholdning, bør der korrigeres for disse forhold. Den disponible kassebeholdning i 2007 fremgår af nedenstående tabel:

Mio. kr.	R - 2007
Gennemsnitlig kassebeholdning	567,1
Korrekationer	
Uforbrugte drifts- og anlægsmidler	-129,3
Reserveret forsikringspulje	-36
Randers Havn	-23
Henlæggelser ældreboliger	-25
Forsyningsvirksomheder	-20
Skyldig moms, jordforsyning	-14
Delingsaftale, Norddjurs	-25
Korrekationer i alt	272,3
Disponibel gennemsnitlig kassebeholdning	294,8

I 2007 er der korrekationer til kassebeholdningen på i alt 272,3 mio. kr., som medfører at den disponible gennemsnitlige kassebeholdning i 2007 udgør 294,8 mio. kr. Et mål for kassebeholdningens størrelse er, at denne mindst kan dække aftaleenhedernes opsparede midler samt de øvrige henlæggelser, og dette er tilfældet i 2007 og 2008.

Gæld og finansiel egenkapital

Kommunens langfristede gæld udgør ved udgangen af 2007 708,0 mio. kr. Endvidere er der gæld vedrørende ældreboliger på 573,6 mio. kr. Den samlede langfristede gæld udgør 1.281,6 mio. kr. I 2007 er der foretaget en sanering af låneporteføljen, i det en lang række lån er sammenlagt. Ultimo 2007 omfatter låneporteføljen 27 lån.

Den finansielle egenkapital er et udtryk for kommunes likvide formåen i tilfælde af, at alle gældsforpligtelser forfalder her og nu. Den finansielle egenkapital er defineret som kassebeholdningen ultimo året plus kortfristet nettoformue fratrukket den skattefinansierede langfristede gæld. Den finansielle egenkapital i regnskab 2007 og budget 2008-11 fremgår af nedenstående tabel.

Mio. kr.	2007	2008	2009	2010	2011
Kassebeholdningen ultimo	403	330,0	236,0	164,0	60,8
Kortfristet nettoformue	-368,3	-359,0	-359,0	-359,0	-359,0
Skattefinansieret langfristet gæld	-708	-634	-589	-543	-496
Finansiel egenkapital	-673,3	-663,2	-711,7	-738,0	-794,1

Den finansielle egenkapital i 2007 udgør - 673,3 mio. kr. Den er negativ, fordi der ikke er taget højde for værdien af kommunens bygninger. Den finansielle egenkapital falder til - 794,1 mio. kr. i 2011 primært som følge af de årlige reduktioner i kassebeholdningen. Man skal ligeledes være opmærksom på, at den finansielle egenkapital indeholder ultimo kassebeholdningen i stedet for den gennemsnitlige kassebeholdning, og ultimokassebeholdningen er meget afhængig af periode-mæssige forskydninger.

Regnskabsforklaringer

Forvaltningernes regnskabsforklaringer som beskriver væsentlige afvigelser mellem korrigeret budget og regnskabstallene minimum på bevillingsniveau.

Økonomiudvalget

Bemærkninger til regnskab 2007

1.000 kr.	Forbrug		Korr. budget		Afvigelse		Netto
	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	
Bevillingsområde							
1.1 Administration	350.414	29.454	412.399	21.713	+61.985	+7.741	+69.726
1.2 Politisk organisation	16.308	0	14.020	10	-2.288	-10	-2.298
1.3 Øvrige områder	25.056	1141	27.647	786	+2.591	+355	+2.946
1.4 Lønpuljer	62.630	0	68.281	0	+5.651	0	+5.651
I alt	454.408	30.595	522.347	22.510	+67.939	+8.085	+76.024

(+ mindreudgift/merindtægt)

(- merudgift/mindreindtægt)

Det samlede regnskab 2007 for Økonomiudvalget viser et forbrug på 423,8 mio. kr. med et budget på 499,8 mio. kr., hvilket giver et mindreforbrug på 76 mio. kr. eller afvigelse på 15 pct.

Af det samlede mindreforbrug i 2007 på 76 mio. kr. vedrører 51,5 mio. kr. overførsel af midler fra de enkelte aftaleenheder og tværgående konti, som overføres til 2008. De enkelte afvigelser er nærmere beskrevet i overførselssagen fra 2007 til 2008.

De væsentligste afvigelser kan specificeres på følgende bevillingsområder:

Administration ..... **+69,7 mio. kr.**

Af den samlede mindreudgift på 69,7 mio. kr. overføres 45,5 mio. kr. fra 2007 og 2008. Af overførslen er der fastfrosset: Puljer på 14,5 mio. kr., byrådets pulje 17,2 mio. kr. og projekter 7,4 mio. kr.

Endvidere er der en mindre udgift til forsikringer (incl. overførsler fra tidligere år) på 23,7 mio. kr., der tilføres kassebeholdningen.

Politisk organisation ..... **-2,3 mio. kr.**

Af den samlede merudgift på 2,3 mio. kr. overføres 0,2 mio. kr. fra 2007 til 2008 vedrørende eksternt projekt samt udvalg, kommissioner, råd og nævns uddannelse, møder og rejser. Der er et merforbrug på 1,5 mio. kr. til vederlag m.m. til byrådet, derudover er der et merforbrug på 1,4 mio. kr. til folketingsvalg afholdt i november 2007, hvortil der ikke var afsat budget.

Øvrige områder ..... **+2,9 mio. kr.**

Af den samlede mindreudgift på 2,9 mio. kr. overføres 2,8 mio. kr. fra 2007 til 2008 vedrørende igangværende projekter.

Lønpuljer ..... **+5,7 mio. kr.**

Af den samlede mindreudgift på 5,7 mio. kr. overføres 3,0 mio. kr. fra 2007 og 2008.

Der er en mindre udgift på 2,6 mio. kr. på tjenestemandsforsikringspræmier og pensioner, hvilket bl.a. skyldes netto afgang af tjenestemandsansatte.

Børn og skole

Bemærkninger til regnskab 2007

1.000 kr.	Forbrug		Korr. budget		Afvigelse		Netto
	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	
Bevillingsområde							
2.1 Skole	934.361	196.893	938.895	171.896	+4.534	+24.997	+29.531
2.2 Tværgående	76.902	502	82.684	1.755	+5.783	-1.253	+4.529
2.3 Børn 0-6 år	428.906	115.821	422.223	101.312	-6.683	+14.510	+7.827
2.4 Børn og Familie	196.748	56.615	210.727	61.529	+13.979	-4.914	+9.065
I alt	1.636.917	369.831	1.654.529	336.492	+17.613	+33.340	+50.952
(+ mindreudgift/merindtægt)							
(- merudgift/mindreindtægt)							

Det samlede regnskab 2007 for Børn og Skole viser et forbrug på 1.267 mio. kr. med et budget på 1.318 mio. kr., hvilket giver et mindreforbrug på 51 mio. kr. eller afvigelse på 4 pct.

Af det samlede mindreforbrug i 2007 på 51 mio. kr. vedrører 45 mio. kr. overførsel af midler fra de enkelte aftaleenheder og tværgående konti, som overføres til 2008. De enkelte afvigelser er nærmere beskrevet i overførselssagen fra 2007 til 2008.

De væsentligste afvigelser kan specificeres på følgende bevillingsområder:

Skole ..... **+29,5 mio. kr.**

Af den samlede mindreudgift på 29,5 mio. kr. overføres 23 mio. kr. fra 2007 og 2008. Der er et mindreforbrug på udgifterne til undervisning og pasning af plejebragte børn på 6,5 mio. kr. Dette skyldes dels øgede indtægter af betalinger fra andre kommuner, hvor skolebørn får undervisning i Randes kommunes skoler og dels manglende fremsendelse af afregninger fra andre kommuner for anbragte børn uden for hjemmet.

Den samlede forældrebetaling inkl. fripladser og søskenderabat på skolefritidsordningerne viser en merindtægt på 0,8 mio. kr., hvilket kan henføres til bl.a. ændringen af SFO-taksten i forbindelse med harmoniseringen af skolefritidsområdet pr. 1. august 2007.

Befordring af skolebørnene har medført et merforbrug på 2,5 mio. kr., hvilket kan henføres til en a conto betaling for hele skoleåret 2007/08 til Midttrafik, som forestår al skolebuskørsel. I 2007 regnskabet indgår ligeledes endelig afregning for 2. halvår af skoleåret 2006/07.

Tværgående ..... **+4,5 mio. kr.**

Af den samlede mindreudgift på 4,5 mio. kr. overføres 1,8 mio. kr. fra 2007 og 2008. Der er et mindreforbrug på 2,7 mio. kr. på støtteområdet, som kan henføres til en mindreudgift til primært aflønning af specialpædagoger på 1,6 mio. kr., hvor visitationen af støttepædagogisk bistand var regnet med en besparelse i 2007. Den 4. december besluttede byrådet, at det hidtidige niveau skulle genoprettes, men pga. af det sene tidspunkt er alle støttemidler ikke anvendt i 2007. Herudover er der en mindreudgift på 1,1 mio. kr. til betaling for ophold i specialinstitutioner, som skyldes tilbagebetaling for 4 børn, der havde anden betalingskommune end Randers.

Børn 0-6 år ..... +7,8 mio. kr.

Af den samlede mindredgift på 7,8 mio. kr. overføres 13,3 mio. kr. fra 2007 og 2008. Merudgiften på områder uden overførselsadgang skyldes primært at der, som følge af pasningsgarantien, er passeret væsentligt flere børn end normeret, hvilken har medført merudgifter i kompensationer til institutionerne på 8,4 mio. kr. Som følge af denne merbelægning er der en merindtægt i forældrebetaling på 1,1 mio. kr.

Der har endvidere været en merudgift i tilskud til forældre, der har valgt privat pasning på 0,9 mio. kr.

Endelig har der været mindredgifter til fripladser på 1,4 mio. kr., til forbrugsafgifter på 0,9 mio. kr. og til tilskud til private leverandører af dagtilbud og betaling til/fra andre kommuner på tilsammen 0,4 mio. kr.

Børn og Familie ..... +9,0 mio. kr.

Af den samlede mindredgift på 9,0 mio. kr. overføres 7,4 mio. kr. fra 2007 og 2008. Der er et mindreforbrug vedrørende objektiv betaling for sikrede anbringelsesinstitutioner på 0,6 mio. kr. samt mindredgifter vedr. betaling for Randers borgerer ophold på krisecentre, ialt 1,1 mio. kr. Mindredgiften kan skyldes at der er kommuner med Krisecentre, som ikke har fremsendt regninger og/eller at budgettet reelt skal være mindre, hvilket først kan vurderes efter at 2 år regnskabserfaring foreligger.

Arbejdsmarkedsudvalget

Randers Kommunes udvikling på kontanthjælps- og ledighedsområdet har været særdeles positiv. Der har været en høj grad af målopfyldelse for de beskæftigelsesmål, ministeren har udmeldt for 2007 og 2008, vedr. udnyttelse af arbejdskraftserven, ny chance til alle og unge under 30 år.

I forfølgelsen af disse aktiverings- og beskæftigelsesmål er der gjort brug af flere forskellige tilbudstyper og både private og kommunale aktører er leverandører på området.

Udgifterne til kontanthjælp og revalideringsydelse var i 2007 på 113 mio. kr., hvilket er 47 mio. kr. mindre end oprindeligt budgetteret.

På sygedagpengeområdet har der været et samlet forbrug på 157 mio. kr., hvilket er 40 mio. kr. mere end oprindeligt budgetteret. Udgiftsstigningen er forårsaget af en generel stigning i antallet af sager, men skyldes også at sagerne har fået længere varighed, hvilket har betydning for udgiftens fordeling mellem stat og kommune.

Udviklingen på sygedagpengeområdet har foranlediget iværksættelse af en skærpet indsats på området, for at vende kurven. I denne indsats forventes Center for Beskæftigelse og Revalidering at få en central rolle, og centret er, i samarbejde med Jobcentret, i gang med at omorganisere sin indsats til den nye målgruppe af langtidssygemeldte.

På integrationsområdet er budgettet til introduktionsydelse nedskrevet med 56%, da den aktive beskæftigelsesindsats også indvirker herpå. Dette har bevirket, at flere end forventet er selvforsørgende. Dette medfører en stigning i statstilskud, idet der ydes højere tilskud til beskæftigede og selvforsørgere. Endvidere er der stigning i resultatstilskud for personer, der har bestået danskprøve eller kommet i ordinær beskæftigelse.

Generelt kommer arbejdsmarkedsudvalgets bevillingsområder ud med mindreforbrug i 2007.

Socialudvalget

Mange af de opgaver, der blev overtaget fra Århus Amt ligger under Socialudvalgets område. Det drejer sig om institutionsområderne til handicappede børn, til handicappede voksne og til særligt socialt udsatte voksne samt behandling for alkohol- og stofmisbrug. Generelt er overtagelsen gået godt og de enkelte overtagne "aftaleenheder" har ikke givet anledning til økonomiske problemer, da der hele vejen rundt har været fuld belægning og dermed takstindtægter til at dække udgifterne.

Det afspejler sig også i regnskabsresultatet for de enkelte aftaleenheder, der både for kommunale og tidligere amtslige (nye kommunale) enheder er fint i balance med en generel tendens til små mindreforbrug de fleste steder. Det viser at budgetterne i den nye kommune for aftaleenhederne ser ud til at være rimeligt retvisende og regnskabsresultatet giver ikke anledning til ændringer. Mindreforbruget på aftaleenhederne samlet set på ca. 5 mio. kr. er primært udtryk for en vis forsigtighed det første år i den nye kommune og en enkelt større helt konkret opsparing til en forestående flytning af et tilbud.

Der er et større mindreforbrug på forebyggende foranstaltninger og anbringelser for børn og unge med handicap og det skyldes primært det forhold, at der er i forbindelse med 3. budgetkontrol 2007 blev flyttet et større budgetbeløb til området, idet skønnet over forbruget af døgnpladser på daværende tidspunkt viste at området manglede penge. Skønnet over forbrug af døgnpladser var ca. 13 mio. kr. for stort og skønnet over merudgifts-kompensationer var ca. 4 mio. kr. for stort. Overvurderingen af forbruget skyldes primært manglende periodiserings erfaringer for den nye kommune og manglende indregning af visse indtægter fra andre kommuner samt indregning af voksenpladser i børneområdet.

Merforbruget på tilbud til voksne med særlige behov hænger sammen med mindreforbruget på tilbud til børn og unge, da der som ovenfor beskrevet blev flyttet budgetbeløb fra voksne til børn i 3. budgetkontrol 2007. I praksis er nogle af udgifterne dog udmøntet på voksensiden og skulle således ikke have været flyttet. Merforbruget til køb af pladser på botilbud til voksne handicappede er ikke så stort, som det umiddelbart kan se ud, da ca. 19 mio. kr. "udlignes" af ikke budgetlagt statsrefusion for særligt dyre enkeltsager – og den resterende del delvis svarer til de for meget tilførte beløb på børneområdet.

Samlet set er konklusionen for voksen handicapområdet, at der ved en tilbageførsel af beløb fra børneområdet er tæt på balance eller et lille merforbrug.

For området med tilbud til voksen med særlige sociale problemer som misbrug og hjemløshed er der et mindreforbrug på 2,5 mio. kr. Reelt er der dog tæt på balance, da der positivt er viden om, at ikke alle kommuner har sendt regninger på hjemløsheds- og misbrugsområdet i 2007. Det er et område, der i praksis er meget svært at styre, da borgerne selv visiterer sig ind i tilbuddene ud fra et selvmøderprincip – det er med andre ord tale om åbne tilbud med visitation "i døren" som det kendes fra skadestuer/sygehuse.

Generelt kommer socialudvalgets bevillingsområder ud med mindreforbrug i 2007.

Miljø- og teknikudvalget

Bemærkninger til Regnskab 2007

	Korr. vedt. Budget 2007	Forbrug 2007	Afvigelse
D R I F T:			
Miljø- og teknikudvalget			
1 Miljø mv.			
05 Miljøbeskyttelse mv.	5.833	2.770	3.062
2 Miljø og forsyning			
05 Spildevandsanlæg	69.935	61.578	8.357
	- 85.559	- 86.752	1.193
3 Affaldshåndtering			
05 Affaldshåndtering	95.296	116.189	- 20.893
	- 96.520	- 114.603	18.083
4 Veje og kollektiv trafik			
05 Veje	93.572	89.024	4.548
	- 13.025	- 17.481	4.456
A N L Æ G:			
Miljø- og teknikudvalget	166.396	96.301	70.095
	- 64.072	- 37.418	- 26.654

Miljøbeskyttelse

Mindreudgiften skyldes, dels stor tilbageholdenhed i et fusionsår, hvor organisationen opgave- og personalemæssigt har skullet finde sine egne ben at stå på, dels utilstrækkeligt kendskab til de tilførte opgaver - ikke mindst fra de tidligere amter. Dette har medført, at der ikke er blevet løst de opgaver, som vil kunne forventes i et normalår. Endvidere er arbejdet med kvalitetsstyringssystemet grundet orlov med deraf følgende manglende personaleressourcer ikke så fremskredet som oprindeligt planlagt.

Miljø og forsyning

Mindreudgiften skyldes, færre lønudgifter end forventet, dels som følge af at Renseanlægget i første halvdel af 2007 havde en vakant maskinmesterstilling, som ikke kunne genbesættes grundet kommunens ansættelsesstop, dels at 2 stillinger har været delvis vakante i sidste halvdel af 2007. Desuden har udgifter til adm. udgifter og spildevandafgift værre mindre end forventet. Herudover et akkumuleret overskud fra tidligere år som forventes anvendt til et par større renoveringsarbejder,

Merindtægten skyldes flere indbetalinger vedr. vandafledningsbidrag end forventet, hvilket skyldes at der på grund af kommunesammenlægningen har været en vis usikkerhed i forventningerne.

Affaldshåndtering

Nettomerudgiften på 2,8 mio. kr. på affaldsområdet skyldes stor usikkerhed i forbindelse med kommunesammenlægningen. Bl.a. har det været vanskeligt at fremskaffe oplysninger om omkostninger for indsamling af dagrenovation mv. for så vidt angår områder der tidligere blev drevet af forskellige affaldsselskaber, hvilket også er gældende for genbrugspladser. Desuden har der været vanskeligheder med afsætning af affald til forbrænding og dermed ekstraomkostninger til oplagring m.m. Modsat er der ved udtræden af RenoDjurs og RenoSyv indgået tidligere kommunernes andel i selskabet.

Veje og kollektiv trafik

Mindreudgiften på vejområdet skyldes primært stor tilbageholdenhed i fusionsåret, hvor organisationen opgave- og personalemæssigt har skullet finde sine egne ben at stå på. Der har bl.a. pågået mange tidskrævende opsamlinger af information af drift og vedligeholdelse af vejnettet.

Merindtægten skyldes dels indtægter ved retablering efter opgravninger

Anlæg

Netto er der et mindreforbrug på anlæg på 43,4 mio. kr. - saldo vedr. Jordforsyning 10,2 mio. kr., Skattefinansieret. 5,3 mio. kr., brugerfinansieret. 39,0 mio. kr. - desuden -11,0 mio. kr. som vedr. ramme til køb af ejendomme (økonomiudvalgets område)

Miljø- og teknikudvalgets mindreforbruget er stort set overført til 2008

Kultur og fritid

Bemærkninger til regnskab 2007

1.000 kr.	Forbrug		Korr. budget		Afvigelse		Netto
	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	
Bevillingsområde							
Kultur- og fritidsudvalget	184.720	-51.730	172.045	-30.538	-12.675	21.193	8.518
(+ mindreudgift/merindtægt)							
(- merudgift/mindreindtægt)							

Det samlede regnskab 2007 for Kultur- og fritidsudvalgets område viser et nettoforbrug på 133,0 mio. kr. med et korrigeret nettobudget på 141,5 mio. kr., hvilket giver et mindreforbrug på 8,5 mio. kr. eller en afvigelse på 6 pct.

Af det samlede mindreforbrug i 2007 på 8,5 mio. kr. vedrører 9,3 mio. kr. overførsel af midler fra de enkelte aftaleenheder og tværgående konti til 2008. De enkelte afvigelser er nærmere beskrevet i overførselssagen fra 2007 til 2008.

Den store forskel mellem de budgetterede udgifter henholdsvis indtægter og det faktiske forbrug skyldes først og fremmest, at Kulturhistorisk Museum og Værket har en meget betydelig indtægtsdækket virksomhed, idet de to aftaleenheder som en naturlig del af deres driftsvirksomhed sælger mange ydelser til andre offentlige myndigheder eller private.

Specifikation af de væsentligste afvigelser:

Aftaleenheder ..... **+5,9 mio. kr.**
Aftaleenhedernes samlede mindreudgift på 5,9 mio. kr. overføres fra 2007 og 2008.

Kultur og fritidsområdet i øvrigt ..... **+2,6 mio. kr.**
Af den samlede mindreudgift på 2,6 mio. kr. overføres 2,3 mio. kr. fra 2007 og 2008 som et fastfrosset beløb, mens 1,0 mio. kr. overføres som et projekt med ekstern finansiering, idet budgettet vedrører tilskud til lystbådehavnen i Udbyhøj, som endnu ikke er anlagt. Projektet i Udbyhøj forudsætter ekstern finansiering fra bl.a. EU.

Der er merudgifter til energiposter på 0,7 mio. kr., som er holdt uden for overførselsadgangen

Sundhed og ældre

På sundhed og ældreområdet er der ikke væsentlige afvigelser mellem det korrigerede budget og regnskabsresultatet.

Regnskabsprincipper

Generelt

Regnskabet er aflagt i overensstemmelse med gældende lovgivning herunder de retningslinier, der er fastlagt i Velfærdsministeriets (VM) Budget- og regnskabssystem for kommuner. Regnskabet aflægges som et totalregnskab, der omfatter alle drifts-, anlægs og kapitalposter. I regnskabet indgår også udgifter, indtægter, aktiver og gæld vedrørende de selvejende institutioner, som Randers Kommune har driftsoverenskomst med. Aktiver og passiver vedrørende de selvejende institutioner der er registreret jf. VM's regelsæt om registrering af fysiske aktiver fremgår alene af kommunens regnskab og ikke af regnskabet for den enkelte institution.

Ændringer i regnskabspraksis i forhold til tidligere år

Regnskabspraksis er som følge af strukturreformen påvirket i forhold til tidligere år.

VM har ændret konteringspraksis specielt omkring mellemregning med foregående og følgende regnskabsår, samtidig er det første år i den nye Randers Kommune, hvorfor der er ekstraordinær forskydninger i kortfristet tilgodehavender.

Regnskabsopgørelsen og resultatopgørelsen

Indregning af indtægter, udgifter og omkostninger

Indtægter indregnes så vidt muligt i såvel regnskabsopgørelse som resultatopgørelse i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet.

Driftsudgifter i regnskabsopgørelsen og omkostninger i resultatopgørelsen indregnes i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet, forudsat at de er kendte for kommunen på tidspunktet for regnskabsudarbejdelsen i april 2008.

Anlægsudgifter indregnes i regnskabsopgørelsen i det/de regnskabsår, hvori anlægsudgiften afholdes. I resultatopgørelsen afskrives der første gang på et aktiv i det regnskabsår, hvori aktivet er anskaffet/endelig færdigopført og klar til anvendelse.

Kommunens drifts- og anlægsudgifter er opført ekskl. moms.

Afskrivninger

Materielle anlægsaktiver afskrives lineært over de enkelte aktivers forventede levetid.

Afskrivningsperioder:

Ledninger vand/kloak	75/100 år
Administrationsbygninger	50 år
Skoler, dag- og ældreinstitutioner	30 år
Tekniske anlæg og maskiner	10 år
Inventar	5 år
IT-udstyr	3 år

Anskaffelser under 100.000 kr. udgiftsføres i anskaffelsesåret.

Balancen

Materielle anlægsaktiver

Omfatter grunde og bygninger, tekniske anlæg og maskiner samt inventar, IT-udstyr og biler.

Aktiver indregnes som hovedregel i balancen til kostpris og afskrives over den forventede levetid. Ejendomsretten til de grunde og bygninger der er indregnet i balancen er dokumenteret via tingbogsattester. Ejendomsretten til øvrige aktiver er dokumenteret via fakturaer, leasingaftaler m.v.

Der afskrives ikke på grunde samt materielle anlæg under udførelse. Først når anlægget er udført, påbegyndes afskrivning.

Infrastrukturelle anlægsaktiver (veje, broer m.v.) samt ikke-operationelle anlægsaktiver (kunst, parker m.v.) indregnes ikke i balancen.

Finansielt leasede anlægsaktiver

Leasingkontrakter for materielle anlægsaktiver, hvor Randers Kommune har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten indregnes til kostprisen. Kostprisen måles som den laveste af enten dagsværdien af det leasede aktiv eller nutidsværdien af minimumsleasingydelse med tillæg af omkostninger.

Finansielt leasede aktiver afskrives over den forventede levetid, der fastsættes efter typen af aktiv

Immaterielle anlægsaktiver

Immaterielle anlægsaktiver omfatter licenser til software. Aktiverne indregnes til kostpris og afskrives over den forventede levetid, dog maksimalt 10 år.

Omsætningsaktiver

Grunde og bygninger til salg er optaget til kostpris.

Andele af interessentskaber, som Randers Kommune har medejerskab til, samt ikke noterede aktier indgår i balancen til den indre værdi jf. senest foreliggende årsregnskab.

Øvrige værdipapirer er optaget til kursværdi.

Der optages ikke varebeholdninger i balancen.

Hensatte forpligtelser

Ultimo hvert år hensættes et aktuarmæssigt beregnet beløb til dækning af pensionsforpligtelser vedrørende tjenestemænd, der ikke er fuldt forsikringsmæssigt afdækket. Der forudsættes en pensionsalder på 62 år.

Regulering af hensættelsen foretages via resultatopgørelsen.

I 2007 er der foretaget en aktuarmæssig beregning af pensionsforpligtelsen. Den ændring der er registreret fremkommer alene på baggrund af konstaterede ændringer i personkredsen. Reguleringen er foretaget direkte i balancen.

I forhold til tidligere år er der optaget forpligtigelse vedr. "den lukkede gruppe"

Der er ikke foretaget hensættelser vedrørende skyldige feriepenge.

Gæld

Den kapitaliserede restleasingydelse vedrørende finansielt leasede anlægsaktiver indregnes i balancen som en gældsforpligtelse, og leasingydelsens rentedel indregnes over resultatopgørelsen over kontraktens løbetid.

Gæld i udenlandsk valuta reguleres til kursen ultimo regnskabsåret.

Regnskabsopgørelse

Noter	Regnskabsopgørelse og finansieringsoversigt 2007 (Udgiftsbaseret resultatopgørelse) mio. kr.	Budget 2007	Korrigeret budget 2007	Regnskab 2007
	A. Det skattefinansierede område			
	Indtægter			
2	Skatter	-3.064,1	-3.064,1	-3.062,7
3	Generelle tilskud m.v.	-1.025,2	-1.032,8	-1.020,3
	Indtægter i alt	-4.089,3	-4.096,9	-4.083,0
	Driftsudgifter (excl. Forsyningsvirksomheder)			
	Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	57,2	66,0	61,9
	Trafik og infrastruktur	99,2	105,4	95,9
	Undervisning og kultur	905,1	904,1	873,5
	Sygehusvæsen	226,5	223,2	216,7
	Social- og sundhedsvæsen	2.316,9	2.355,4	2.298,1
	Administration	439,5	505,4	429,1
4+9	Driftsudgifter i alt	4.044,4	4.159,5	3.975,2
5	Renter m.v.	25,2	14,4	24,2
	Anlægsudgifter (excl. Forsyningsvirksomhed)			
	Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	-2,2	18,1	24,8
	Trafik og infrastruktur	16,7	12,1	14,2
	Undervisning og kultur	47,2	20,6	12,1
	Social- og sundhedsvæsen	26,5	35,2	16,9
	Administration	15,4	28,0	14,3
6	Anlægsudgifter i alt	103,6	114,0	82,3
	Jordforsyning			
	Salg af jord	-47,8	-174,5	-158,5
	Køb af jord	28,2	61,3	55,4
7	Jordforsyning i alt	-19,6	-113,2	-103,1
	Ældreboliger anlæg	15,5	75,7	58,6
	Ekstraordinære poster	0,0	0,0	0,0
8	Resultat af det skattefinansierede område	79,8	153,5	-45,8
	B. Forsyningsvirksomheder			
	Drift (indtægter - udgifter)	-26,4	-17,4	-24,6
	Anlæg (indtægter - udgifter)	46,6	47,3	8,4
10	Resultat af forsyningsvirksomheder	20,2	29,9	-16,2
	C. Resultat i alt (A+B)	100,0	183,4	-62,0
	Finansieringsoversigt			
11	Optagne lån	-118,6	-191,1	-4,8
11	Afdrag på lån	51,1	48,9	49,6
	Finansforskydninger, nettoforskydning af kort-			
12	fristede tilgodehavender	52,6	23,3	-246,6
13	Nettoforøgelse af likvide aktiver			263,8
	Nettoforbrug af likvide aktiver	-85,1	-64,5	
	Lån og finansforskydninger i alt	-100,0	-183,4	62,0

Resultatopgørelse

NB! Negative tal betyder indtægter/overskud. Positive tal udgifter/underskud

Noter	Resultatopgørelse (Omkostningsbaseret resultatopgørelse) mio. kr.	Regnskab 2007
1		
	A. Det skattefinansierede område	
2+3	Skatter og generelle tilskud	-4083
	Driftsomkostninger (netto ekskl. Forsyningsvirksomhed)	3888,3
5	Renter	24,2
19	Afskrivninger	94,7
21	Hensættelser	16,2
	Resultat af ordinær drift	-59,6
	Ekstraordinære poster	0
	Resultat af det skattefinansierede område	-59,6
	B. Forsyningsvirksomheder	
	Indtægter	-205,8
	Driftsomkostninger	148,8
19	Afskrivninger	32
21	Hensættelser (tjenestemandspensioner)	0,1
	Resultat af forsyningsvirksomheder	-24,9
	Resultat i alt	-84,5

Balance

Noter	Balance	Ultimo 2007
	mio.kr.	
	AKTIVER	
	ANLÆGSAKTIVER	
19	Materielle anlægsaktiver	
	Grunde og bygninger	2.445,3
	Tekniske anlæg m.v.	1.173,0
	Inventar	16,6
	Anlæg under udførelse	339,2
	I alt	3.974,1
	Finansielle anlægsaktiver	
16	Langfristede tilgodehavender	130,9
18	Udlæg vedr. forsyningsvirksomheder (gæld)	-16,5
	I alt	114,4
	ANLÆGSAKTIVER I ALT	4.088,5
	Omsætningsaktiver	
	Fysiske aktiver til salg	122,4
14	Kortfristede tilgodehavender (gæld, se note)	-252,4
17	Værdipapirer	459,6
	Likvide beholdninger	151,9
	I alt	481,5
	AKTIVER I ALT	4.570,0
	PASSIVER	
20	Egenkapital	
	Modpost for takstfinansierede aktiver	-1.242,7
	Modpost for selvejendende institutioners aktiver	-86,8
	Modpost for skattefinansierede aktiver	-2.767,0
	Reserve for opskrivninger	0,0
	Balancekonto	1.586,5
	I alt	-2.510,0
21	Hensatte forpligtigelser	-684,2
11	Langfristede gældsforpligtigelser	-1.260,0
16	Nettogæld vedr. fonds, legater, deposita m.v.	-16,1
15	Kortfristede gældsforpligtigelser	-99,7
	PASSIVER I ALT	-4.570,0
22	Kautions- og garantiforpligtigelser	474,3
5+23+24	Øvrige forpligtigelser og eventualrettigheder samt Swapaftaler: se noter	

Pengestrømsanalyse

Note	Pengestrømsopgørelse i mio. kr.	Regnskab 2007
	Pengestrømme fra driften	
	Årets resultat jf. resultatopgørelsen	84,5
	Regulering for afskrivninger	126,6
	Regulering for hensatte forpligtigelser (pension m.v.)	-35,3
	Finansforskydninger	246,5
	Driftens likviditetsvirkning	422,3
	Pengestrømme vedr. anlæg	
	Fysiske anlæg til salg (jordforsyning netto)	-53,5
	Investeringer i materielle aktiver	-60,2
	Likvide midler fra investeringer	-113,7
	Finansiering	
	Afdrag på lån	-49,6
	låneoptagelse	4,8
	Direkte balancereguleringer incl regulering af leasinggæld	0
	Finansiering i alt	-44,8
	Æ ndring af likvide aktiver	263,8
	Likvide aktiver primo	138,9
	Likvide aktiver ultimo	403,1

Noter

1. Omregningstabel

I nedenstående tabel vises omregning fra det udgiftsbaserede resultat til det omkostningsbaserede resultat:

Mio. kr.	2007
Årets resultat efter regnskabsopgørelsen	-62,0
aktiverede anskaffelser ekskl. Jordforsyning	-156,3
jordforsyning	42,5
afskrivninger	126,6
regulering af hensættelser til pension m.v.	-35,3
Årets resultat efter resultatopgørelsen	-84,5

I "Bilag til årsberetningen" er en mere detaljeret omregningstabel, der viser, hvordan de forskellige reguleringsposter påvirker opgørelsen af udgifter kontra omkostninger på de enkelte områder.

2. Skatter

Skatterne, der i 2007 er budgetteret på baggrund af et selvbudgetteret udskrivningsgrundlag, fordeler sig således:

Mio. kr.	2007
Kommunal indkomstskat	2.805,8
Selskabsskat	41,0
Grundskyld	173,9
Dækningsafgift af offentlige ejendomme	8,5
Dækningsafgift af forretningsejendomme	33,7
Øvrige skatter og afgifter	-0,2
i alt	3.062,7

3. Generelle tilskud m.v.

Fordeler sig således:

Mio. kr.	2007
Kommunal udligning	733,6
Statstilskud	411,5
Udligning og tilskud vedrørende udlændinge	-20,0
Kommunalt bidrag til regionerne	-112,7
Særlige tilskud (ældre og børnepasningsområdet)	21,7
Udligning af købsmoms	-13,8
I alt	1.020,3

På grund af ændringer i reglerne for tilbagebetaling af købsmoms for jordforsyningen er der i 2007 indbetalt et a'conto beløb på 14,0 mio. kr. for ikke afsluttede udstykningsområder.

4. Driftsudgifter

Årets netto driftsudgifter – ekskl. forsyningsvirksomheder – i alt 3.975,2 mio. kr. fordeler sig således på udvalg:

Mio. kr.	2007
Økonomiudvalget	423,8
Børn- og skoleudvalg	1.267,1
Arbejdsmarkedsudvalg	402,5
Socialudvalget	690,1
Miljø- og teknikudvalget	134,0
Kultur og fritid	133,0
Sundheds- og ældreudvalget	924,7
I alt	3.975,2

5. Renter

Den samlede nettoudgift på 24,2 mio. kr. vedrører renter på følgende områder:

	Udgifter	Indtægter
Likvide aktiver		20,1
Kortfristede tilgodehavender		1,5
Langfristede tilgodehavender		0,4
Mellemregning med forsyningsvirksomheder	1,8	
Kortfristet gæld	1,4	
Langfristet gæld	43,1	
Kurstab/kursgevinst		0,2
Netto		24,2

Renteswaps

En renteswap er en aftale mellem to parter om at bytte rentebetalinger. Randers Kommune har indgået følgende swaps:

Modpart	Restgæld	Udløb	Valuta	Fast rente
Nordea	5.042.070	21/3 2016	EUR	3,785
Nordea	2.319.698	21/3 2016	EUR	4,345
Nordea	3.788.109	21/3 2016	EUR	3,770
Nordea	17.149.545	26/9 2016	DKK	3,948
Nordea	77.873.442	30/6 2017	DKK	4,780
Nordea	8.248.037	31/3 2020	DKK	4,330
Nordea	16.381.020	30/3 2022	DKK	4,510
Nordea	51.188.809	23/3 2026	DKK	4,920
Nordea	4.692.160	25/6 2029	DKK	4,870

6. Anlægsudgifter - ekskl. jordforsyning og øvrige forsyningsvirksomheder

2007 viser en netto anlægsudgift på 149,6 mio. kr., der fordeler sig således på hovedkontiene 0-6:

Mio. kr.	2007
Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	33,4
Trafik og infrastruktur	14,2
Undervisning og kultur	12,1
Social- og sundhedsvæsen	75,5
Administration	14,4
I alt	149,6

I forhold til det korrigerede budget har der været et mindreforbrug på 48,2 mio. kr. De væsentligste afvigelser findes på følgende områder: På skoleområdet, hvor der er mindreforbrug på 7,5 mio. kr. På ældreboliger samt pleje- og omsorgsområder er der et mindreforbrug på henholdsvis 17,1 og 19,0 mio. kr. Og endelig på administrationsområdet er der et mindreforbrug på 13,6 mio. kr., som primært vedrører flytning og ombygning af administrationen på 6,4 samt IT udgifter på 6,4 mio. kr.

Der er søgt overført 48,4 mio. kr. fra 2007 til 2008 på dette område.

7. Jordforsyning

Jordforsyningens overskud i 2007 er opgjort til 103,1 mio. kr. mod et budgetteret overskud på 113,2 mio. kr. På udgiftssiden har der været mindreudgifter til byggemodning vedrørende boligformål på 6,5 mio. kr., mens der på indtægtssiden har været dels merindtægter vedr. boligformål på ca. 1,3 mio. kr., dels mindreindtægter vedr. erhvervsformål på 18,3 mio. kr.

Værdien af de udstykningsområder, som endnu ikke er solgt er optaget som aktiver på funktion 9.87 grunde til videre salg.

I "Bilag til årsberetningen 2007" er der fortsat specifikationer, som viser mellemregningsforholdet for de enkelte udstykninger. Fra regnskab 2007 skal der ske en tilbagemelding af hjemtaget moms på byggemodning for de arealer, der er solgt. Der er i 2007 foretaget en a'conto afregning af moms på 14,0 mio. kr.

8. Resultat af skattefinansieret virksomhed

Resultatet af den skattefinansierede virksomhed viser forskellen mellem kommunens udgifter og indtægter på det skattefinansierede område. Årets resultat viser et overskud på 45,8 mio. kr. Det vil sige, at skatter og generelle tilskud har kunnet finansiere de skattefinansierede drift- og anlægsudgifter, bidrag til momsudligningsordningen og nettorenteudgifterne.

9. Overførte uforbrugte bevillinger mellem regnskabsår

I forbindelse med afslutning af årsregnskabet foretages der opgørelse af ikke forbrugte drifts- og anlægsmidler der kan overføres til næste år. Overførslerne behandles særskilt af byrådet.

Bevillinger, der søges overført til budget 2008 fra 2007, er opgjort i perioden efter 31/12 2007 og udgør i alt 144,6 mio. kr. på de skattefinansierede områder inkl. ældreboliger og jordforsyning. Der er tidligere overført 148,6 mio. kr. vedr. anlæg, således at der i alt overføres 293,1 mio. kr. på det skattefinansierede område.

Af nedenstående tabel kan man se udviklingen i overførslernes størrelse fra 2007 til 2008 fordelt på udvalg:

Drift, skattefinansieret

Mio. kr.	Til 2007	Til 2008
Økonomiudvalget	55,5	51,5
Børn og skoleudvalget	33,8	36,3
Arbejdsmarkedsudvalget	6,8	4,3
Socialudvalget	5,5	9,1
Miljø- og teknikudvalget	16,5	20,5
Kultur- og fritidsudvalget	3,5	9,3
Sundhed og ældreudvalget	10,4	-1,7
I alt	132,1	129,3

Anlæg, skattefinansieret inkl. ældreboliger og jordforsyning

Mio. kr.	Til 2007	Til 2008
Økonomiudvalget	7,4	0,5
Børn og skoleudvalget	6,7	50,6
Arbejdsmarkedsudvalget	0,0	0,0
Socialudvalget	1,2	0,0
Miljø- og teknikudvalget	43,8	76,0
Kultur- og fritidsudvalget	5,3	2,1
Sundhed og ældreudvalget	25,9	34,6
I alt	90,3	163,8

10. Forsyningsvirksomheder

Forsyningsvirksomhederne, som omfatter spildevandsanlæg og renovation, skal økonomisk "hvile i sig selv". Det vil sige, at forsyningsvirksomhedernes drifts- og anlægsudgifter m.v. skal 100 pct. brugerfinansieres. Udgifterne skal således - på kortere eller længere sigt - betales af forbrugerne gennem takster fastsat af byrådet.

I 2007 viser forsyningsvirksomhedernes samlede netto drifts- og anlægsudgifter et overskud på 16,2 mio. kr.

11. Langfristet gæld

Den maksimale låneramme for 2007 udgjorde:	Mio. kr.
	2007
Energibesparende foranstaltninger.....	0,9
Byfornyelse	1,4
Folkeskolen.....	8,1
Indefrysning af ejendomsskatter.....	3,8
Forsyningsvirksomheder	7,2
I alt låneramme	21,4
Fragår vedr. overskridelse af låneramme 06 (Purhus Kommune)	-2,3
Maksimal lånemulighed i alt	19,1

Låneoptagelse, der fremgår af regnskab 2007, vedrører ældreboliger, som ikke er omfattet af lånerammen. Lånerammen for 2007 udgør 19,1 mio. kr. Ultimo marts 2008 er der hjemtaget lån på 28 mio. kr. på grundlag af den forventede låneramme for 2007. Lånet er efterfølgende nedbragt til 19 mio. kr., således lånerammen ikke overskrides.

Der er endvidere foretaget deponering vedr. 2007 ultimo marts 2008 på i alt 19,6 mio. kr. vedrørende indgåelse af kommunale lejemål. Deponeringen er specificeret nedenfor:

Deponering, mio. kr.	Regnskab 2007
Vestervold	12,7
Kasernen, inkl. fritagelse på 1,8 mio. kr.	5,2
Deponering nyt lejemål på Kasernen	5,7
Dispensation ordinær låneramme	-4,0
Deponering i alt	19,6

Gælds sammensætning, mio. mio. kr.	Regnskab 2007
Selvejende institutioner med overenskomst	10,8
Stats og Hypotekbank	0,2
Realkredit	3,1
Kommunekredit	599,8
Pengeinstitutter	49,4
Anden langfristet gæld med indenlandsk kreditor	12,2
Gæld vedr. finansielt leasede aktiver	11,2
Gæld ekskl. Ældreboliger	686,7
Gæld vedr. ældreboliger	573,2
Langfristet gæld i alt	1.259,9

Gælds udvikling 2007 mio. kr.	Regnskab 2007
Gæld Primo	1.306,6
Ordinære afdrag på lån	-49,6
Lånoptagelse (lånoptagelse vedr. 2007 er sket i april 2008)	0,0
Låneoptagelse efter lov om ældreboliger	4,8
Direkte bevægelser på status:	
Indeks/kursregulering af lån/regulering af leasinggæld	-1,8
Gæld Ultimo	1.260,0

12. Nettoforskydning i kortfristede tilgodehavender og gæld m.v.

Finansforskydninger omfatter ud over forskydningen i kassebeholdningen hovedsagelig de forskydninger, der er sket i posterne kortfristede tilgodehavender. Forskydningen i 2007 er på – 246,6 mio. kr. Note 14, 15 og 16 forklarer de væsentligste forskydninger.

13. Nettoforskydning af likvide aktiver - kassebeholdningen

Kassebeholdningen er i 2007 forøget med 263,8 mio. kr. og udgjorde pr. 31. december 2007 403,1 mio. kr.

Ifølge budgettet inkl. tillægsbevillinger var der et forventet forbrug af de likvide aktiver på 64,5 mio. kr. Der er således en afvigelse på 328,3 mio. kr. i forhold til regnskabsresultatet. Forskellen kan forklares således:

	Mio. kr.
Forbedring af det skattefinansierede resultat.....	199,3
Mindre udlæg end forventet vedrørende forsyningsvirksomheder	46,1
Mindre låneoptagelse/afdrag end forventet	-187,0
Finansforskydninger m.v.	269,9
I alt	328,3

14. Kortfristede tilgodehavender

Kommunens kortfristede tilgodehavender er i forhold til primo 2007 faldet med 543,4 mio. kr. til - 252,4 mio. kr. ved udgangen af 2007, jf. nedenstående oversigt

Udvikling i kortfristede tilgodehavender mio. kr.	primo 2007	ultimo 2007	Forskydning
Tilgodehavender hos staten	60,9	25,1	-35,8
Tilgodehavende i betalingskontrol	177,7	221,9	44,2
Andre tilgodehavender	25,1	12,7	-12,4
Mellemregning med foregående og følgende regnskabsår	0	-511,8	-511,8
Finansielle aktiver tilhørende selvejende institutioner	0,8	4,6	3,8
Tilgodehavender hos andre kommuner og regioner	26,5	-4,9	-31,4
I alt	291	-252,4	-543,4

Der er tale om væsentlige ændringer, som skyldes kommunesammenlægningen, idet der dels er ændret på konteringsreglerne omkring mellemregning mellem årene, og dels er der tale om år 1 i den nye kommune, hvilket betyder, at der ikke er en primosaldo på forskydningen mellem årene. Der er således tale om en regnskabsteknisk forskydning på 511,8 mio. kr., som udlignes i begyndelsen af 2008. I regnskab 2008 vil balancen igen være normal.

Forskydninger i tilgodehavender hos staten vedrører refusion med - 23,7 mio. kr. og udbetalt kompensationsbeløb vedr. kommunesammenlægningen med 17,6 mio. kr. Forskydningen i tilgodehavende hos regionerne skyldes ligeledes udbetalt kompensationsbeløb vedr. kommunesammenlægningen.

15. Kortfristet gæld

Kortfristet gæld er i 2007 faldet med 283,2 mio. kr. til 99,7 mio. kr. ved udgangen af 2007 jf. nedenstående oversigt.

Udvikling i kortfristet gæld Mio. kr.	Primo 2007	Ultimo 2007	Forskydning 2007
Kortfristet gæld til pengeinstitutter	-13,4	-8,7	4,7
Anden gæld	-15,5	-16,9	-1,4
Kirkelige skatter	-1,0	-1,6	-0,6
Anden kortfristet gæld	-154,6	-54,6	100,0
Mellemregningskonto	-197,6	-13,3	184,3
Selvejende institutioner	-0,8	-4,6	-3,8
i alt	-382,9	-99,7	283,2

Forskydningen i kortfristet gæld til pengeinstitutter skyldes, at 2 byggelån er konverteret til lån i Kommunekredit. Forskydningen i anden kortfristet gæld vedrører 11 mio. kr. til betaling til Favrskov og Mariager-Fjord kommuner vedr. delingsaftalerne. Forskydning i ventende betalinger udgør 123,7 mio. kr. (heraf vedrører 140,5 mio. kr. kommunesammenlægningen). Endelig er der en forskydning på - 34,7 mio. kr. i restanceførte udgifter (stigning).

Ved vurdering af kommunens kortfristede gæld skal endvidere medtages afdrag på langfristet gæld, som forfalder til betaling i løbet af 2008. Oversigt over kortfristet gæld ved udgangen af 2007 ser herefter således ud:

- Kortfristet gæld iflg. finansiel status	99,7 mio. kr.
- Afdrag på langfristet gæld der forfalder til betaling i 2007	57,8 mio. kr.
I alt.....	157,5 mio. kr.

16. Langfristede tilgodehavender

Disse tilgodehavender fordeler sig således:

Udviklingen i langfristede tilgodehavender (Mio. kr.)	Primo 2007	Ultimo 2007	Forskydning 2007
Tilgodehavender hos grundejere	3,2	3,2	0,0
Udlån til beboerindskud	24,6	29,3	4,7
Indskud i Landsbyggefonden	0	0	0
Andre langfristede udlån	88,4	92,1	3,7
Deponerede beløb	11,5	6,3	-5,2
Aktiver/passiver vedr. beløb til opkrævning for andre, samt legater, fonde m.v.	-15,8	-16,1	-0,3
I alt	111,9	114,8	2,9

Indskud i Landsbyggefonden medtages ikke i balancen. Indskuddet udgør ultimo 2007 153,5 mio. kr. Forskydningen deponeringer vedrører ophævelse af deponeringer fra Langå Kommune.

I forbindelse med regnskab 2007 er der ligeledes foretaget nedskrivninger af forventet tab på tilgodehavender vedrørende udlån til beboerindskud samt andre langfristede udlån. Den nominelle værdi af udlån til beboerindskud udgør 29,9 mio. kr., og den nominelle værdi af andre langfristede udlån udgør 92,8 mio. kr.

17. Værdipapirer

Værdipapirerne fordeler sig således:

Værdipapirer (Mio. kr.)	Primo 2007	Ultimo 2007	Forskydning 2007
Tidsindskud	137,0	250,8	113,8
Statsobligationer	7,8	0,3	-7,5
Pantebreve	2,7	2,6	-0,1
Aktier og andelsbeviser	188,7	205,9	17,2
I alt	336,2	459,6	123,4

Forskydningen i tidsindskud vedrører kortere eller længere indskud af kommunens kassebeholdning.

Aktier og andelsbeviser er ifølge regnskabsprincipperne optaget til indre værdi. Forskydningerne vedrører Kommunernes Pensionsforsikring + 12,8 mio. kr., Århus Lufthavn + 3,3 mio. kr. og andelsboliger + 1,1 mio. kr.

18. Udlæg vedrørende forsyningsvirksomheder

Kommunens gæld til forsyningsvirksomheder - Spildevandsanlæg og renovation under èt - men eksklusiv jordforsyning - er i 2007 øget med 16,1 mio. kr., og ved udgangen af 2007 viser mellemregningen en gæld til forsyningsvirksomhederne på 16,5 mio. kr.

Kommunens mellemregning med de enkelte forsyningsvirksomheder ser herefter således ud i mio. kr.: (Negative tal betyder overskud for forsyningsvirksomheden)

	31/12 2006	Resultat i 2007	31/12 2007
Spildevandsanlæg	-3,7	-17,9	-21,6
Varmeforsyning	5,0	0,4	5,4
Vandforsyning	-1,1	-0,8	-1,9
Andre forsyningsvirksomheder	-0,6	2,2	1,6
I alt	-0,4	-16,1	-16,5

19. Anlægsoversigt

Anlægsoversigt i mio. kr.	Grunde og bygninger	Tekniske anlæg m.v.	Inventar m.v.	Materielle anlægsaktiver under udførelse m.v.	Immaterielle anlægsaktiver	I alt
Kostpris 1.1.2007	2.733,0	1.630,3	37,8	322,4		4.723,5
Tilgang	0,5	4,5		64,7		69,7
Afgang		-0,7				-0,7
Overført	37,0	11,0		-48,0		0,0
Kostpris 31.12.2007	2.770,5	1.645,1	37,8	339,1		4.792,5
Ned- og afskrivninger 1.1.2007	-245,9	-436,5	-13,2	0,0		-695,6
Årets afskrivninger	-79,3	-35,6	-8,7	0,0		-123,6
Årets nedskrivninger			0,7			
Af- og nedskrivninger afhændede aktiver						
Ned- og afskrivninger 31.12.2007	-325,2	-472,1	-21,2	0,0		-819,2
Regnskabsmæssig værdi 31.12.2007	2.445,3	1.173,0	16,6	339,1		3.974,0
Heraf selvejende	85,3	0,5	1,0	0,0		86,8
Samlet ejendomsværdi 31.12.2007	3.484,5					3.484,5
Reserve ved evt. opskrivning til ejendomsværdi	1.039,2					
Finansielt leasede aktiver udgør		4,1	0,7			4,8
Afskrivning over antal år	30-50	10/75/100	3-5	ingen		

20. Egenkapital

Egenkapitalen udgjorde – 2.678,7 mio. kr. den 1. januar 2007. I løbet af 2007 er egenkapitalen reduceret med 168,6 mio. kr. og udgør – 2.510,1 mio. kr. ved udgangen af 2007.:

Egenkapital primo 2007	- 2.678,7 mio. kr.
+/- udvikling i modposter til fysiske aktiver.....	8,0 mio. kr.
+/- udvikling i balancekontoen	160,6 mio. kr.
Egenkapital ved udgangen af 2006	- 2.510,6 mio. kr.

Bevægelser på balancekontoen forklaret ud fra regnskabsopgørelsen	Mio. kr.	Forklaring
Balancekonto primo 2007	1.425,8	
Resultat ifølge regnskabsopgørelse	-62,0	Overføres fra regnskabsopgørelsen
Værdireguleringer, opskrivninger mv.	19,8	Posteres direkte på balancekontoen
Saldoreguleringer vedr. socialområdet, herunder afskrivninger og lån vedr. ældreboliger	1,7	Posteres direkte på balancekontoen
Regulering af udlæg vedr. forsyningsvirksomheder	-16,1	Posteres direkte på balancekontoen
Regulering af tjenestemandspensionsforpligt.	63,7	Posteres direkte på balancekontoen
Balancekonto ultimo 2007	1.586,4	
Bevægelser på balancekontoen forklaret ud fra resultatopgørelsen		Forklaring
Balancekonto primo	1.425,8	
Resultat iflg. regnskabsopgørelsen	- 84,5	Overføres fra regnskabsopgørelsen
Direkte hovedkonto 9 posteringer	19,9	Posteres direkte på balancekonto
Indskud i landsbyggefonden	153,5	Posteres direkte på balancekonto
Regulering af udlæg vedr. forsyningsvirksomheder	16,1	Statushenviisning fra drift
Hensættelser pension m.v.	63,7	Modpost fra fysiske aktiver
Hensættelser takstfinansierede aktiver		Modpost fra fysiske aktiver
Regulering selvejende institutioner	0,2	Reguleres via resultatopgørelsen
Hensættelser skattefinansierede aktiver	- 17,0	Modpost fra fysiske aktiver
Balancekonto ultimo 2007	1.586,4	

Bevægelserne på balancekontoen kan forklares ud fra både regnskabsopgørelsen og resultatopgørelsen:

21. Pensionsforpligtelser

Hovedparten af kommunens medarbejdere er sikret ret til en pensionsordning i henhold til gældende aftaler eller overenskomst.

Kommunens tjenestemænd har ret til at få udbetalt pension af kommunen når de pensioneres. De fleste af tjenestemændene fra sammenlægningskommunerne er delvis dækket ved forsikring. Som følge heraf vil forsikringsandelen for kommende pensionister blive større og større, og belastningen af kommunens budgetter tilsvarende mindre og mindre. Tjenestemænd som tidligere var ansat ved Århus Amt er dog først blevet forsikret i 2008.

Randers Kommune har en forpligtelse til betaling af tjenestemandspensioner som ikke på nuværende tidspunkt er fuldt forsikringsmæssigt afdækket. I forbindelse regnskabsafslutningen for 2007 er der foretaget en ny aktuariemæssig beregning af pensionsforpligtelsen. Opgørelsen er fore-

taget af SAMPENSION. Beregningen viser at der ultimo 2007 er en forpligtelse på 670,5 mio. kr. vedr. tjenestemænd. Der er fra 2007 afsat forpligtelse vedr. "Den lukkede lærergruppe" på 11,4 mio. kr. samt øvrig pensionsforpligtelser på 2,3 mio. kr.

For de tjenestemandsansatte, der i forbindelse med udskillelsen af Randers Kommunale Værker nu er tilknyttet Energi Randers, har Randers Kommune fortsat pensionsforpligtelserne. Som følge heraf har Energi Randers afgivet en sikkerhedsstillelse over for Randers Kommune for disse forpligtelser, som er opgjort til 63,6 mio. kr.

22. Garanti- og eventualforpligtelser

Kommunens garanti- og eventualforpligtelser er på ca. 474,3 mio. kr. ved udgangen af 2007.

Specifikation af kommunens garanti- og eventualforpligtelser fremgår af "Bilag til årsberetningen"

23. Eventualrettigheder

Ved eventualrettigheder forstås ydelser som i realiteten må betragtes som drift- eller anlægstilskud, men hvor kommunen har sikkerhed i form af pantebrev eller lignende og hvor kommunen har betinget en ret til at få beløbet tilbage, f. eks. hvis det formål, tilskuddet er ydet til, ændres.

Ved udgangen af 2007 er der noteret eventualrettigheder for 416,5 mio. kr. fordelt således:

	Mio. kr.
Idrætsformål	26,9
Kulturformål	7,8
Skoleformål	23,1
Socialinstitutionsformål	1
Boligformål	355,3
Energi, forsikring m.v.	2,4
I alt	416,5

Posten omfatter udover diverse rente- og afdragsfrie lån blandt andet tilbagekøbsklausuler vedrørende almene boligforeninger samt indskud i Landsbyggefonden.

Specifikation af kommunens eventualrettigheder fremgår af "Bilag til årsberetningen".

24. Leasingkontrakter

Leasingkontrakter over 100.000 kr. er aktiveret og fremgår af anlægskartoteket, men mindre leasingaftaler, som ikke er aktiveret, fremgår af "Bilag til årsberetningen" indeholder en oversigt over samtlige leje- og leasingaftaler.

Ledelsens påtegning

Økonomiudvalget i Randers Kommune har den 19. maj 2008 aflagt årsregnskab for 2007 til byrådet.

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsregnskabet giver et retvisende billede af kommunens aktiver og passiver, finansielle stilling samt årets økonomiske resultat.

I henhold til styrelseslovens § 45 overgiver Randers Byråd hermed regnskabet til revision.

Randers Kommune, den 27. maj 2008

Henning Jensen Nyhuus
Borgmester

Bent Peter Larsen
Kommunaldirektør